

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ORGANIZOVANÁ KRIMINALITA V ČESKÉ
REPUBLICCE A JEJÍ PŘÍČINY**

Autor práce: Veronika Krejzová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Prezenční
Vedoucí práce: JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KREJZOVÁ, V. *Organizovaná kriminalita v České republice a její příčiny : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 69 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: činnosti organizované kriminality, historie organizované kriminality, organizovaná kriminalita, organizovaná zločinecká skupina, příčiny organizované kriminality

Bakalářská práce na téma Organizovaná kriminalita v České republice a její příčiny se zaměřuje na historický vývoj organizované kriminality v České republice a poskytuje obecný a ucelený přehled, který se problematiky organizované kriminality týká. Popisuje její znaky, nejčastěji se vyskytující typy zločineckých skupin a jejich činnosti a v neposlední řadě jsou definovány subjekty, které jsou pro boj s organizovanou kriminalitou určeny. Bakalářská práce se ve své praktické části zaměřuje na analýzu organizované kriminality a na její příčiny v České republice s přihlédnutím k historickým kořenům. Dané téma bylo konzultováno s odpovědným členem Policie České republiky, kde byly poskytnuty interní materiály. Pomocí metod analýzy, komparace a statistického vyhodnocení dat je v práci zhodnocen současný stav organizované kriminality v České republice. Na základě výsledků provedeného výzkumu a obecného mínění policistů Policie České republiky jsou navržena opatření, která by mohla odstranit nebo alespoň minimalizovat příčiny organizované kriminality.

ABSTRACT

KREJZOVÁ, V. *Organized Crime in Czech Republic and its Causes : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2014. 69 p. Supervisor : JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: activities of organized crime, history of organized crime, organized crime, organized criminal group, the causes of organized crime

Bachelor thesis named Organized Crime in the Czech Republic and its causes is focused on the historical development of organized crime in the Czech Republic and it is provided a common comprehensive overview that relates to the issue of organized crime.

It is described by signs, the most frequently occurring types of criminal groups and their activities. Last but not least are defined entities, that are determined to combat organized crime. Bachelor thesis is focused in the practical part on the analysis of organized crime and its causes in the Czech Republic with regards to historical origin. This theme was discussed with the responsible member of the Police of the Czech Republic, who has provided internal materials. The current state of organized crime is evaluated by using the methods of analysis, comparison and statistical data. There are proposed measures based on the results of the research and the general opinion of members of Police of the Czech republic. This measures could delete or at least minimize the causes of organized crime.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	9
2 HISTORIE ORGANIZOVANÉ KRIMINALITY V ČR	11
2.1 Historie organizované kriminality před rokem 1989	11
2.2 Historie organizované kriminality po roce 1989.....	12
2.3 Mezinárodní organizovaná kriminalita v ČR	13
2.3.1 Postsovětská organizovaná kriminalita v ČR.....	13
2.3.2 Balkánská organizovaná kriminalita v ČR.....	17
2.3.3 Italská organizovaná kriminalita v ČR.....	18
2.3.4 Asijská organizovaná kriminalita v ČR	19
2.3.5 Jihoamerická kriminalita v ČR.....	19
2.3.6 Organizovaná kriminalita ze středního východu v ČR	20
2.3.7 Subsaharská organizovaná kriminalita v ČR	20
3 POJEM A CHARAKTERISTIKA ORGANIZOVANÉ KRIMINALITY.....	21
3.1 Pojem organizovaná kriminalita.....	21
3.2 Pojmové znaky organizované kriminality	23
3.3 Doprovodné znaky organizované kriminality	23
3.4 Pachatelé organizované kriminality	25
3.5 Formy trestné činnosti spojené s organizovanou kriminalitou.....	25
3.6 Typologie zločineckých organizací.....	32
3.7 Znaky zločinecké skupiny	34
4 TRESTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVA ORGANIZOVANÉ KRIMINALITY	36
5 BOJ S ORGANIZOVANOU KRIMINALITOU V ČR.....	39
5.1 Orgány zabývající se bojem proti organizované kriminalitě v ČR.....	39
5.2 Mezinárodní spolupráce v boji proti organizované kriminalitě v ČR.....	42
6 PRAKTICKÁ ČÁST	44
6.1 Analýza příčin organizované kriminality v ČR před rokem 1989	44
6.2 Analýza příčin organizované kriminality v ČR po roce 1989.....	45
6.3 Dotazníkové šetření	49
6.4 Zhodnocení současného stavu organizované kriminality v ČR	55
6.5 Návrh opatření pro minimalizování organizované kriminality v ČR.....	57
ZÁVĚR	60

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	62
SEZNAM ZKRATEK.....	67
SEZNAM PŘÍLOH.....	67
SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ	67
PŘÍLOHY	69

ÚVOD

Organizovaná kriminalita je nejzávažnější a nejnebezpečnější společenský sociálně patologický jev, který ani pro Českou republiku nebyl v minulosti zcela neznámý. V současné době není možné jednoznačně určit, zda organizovaná kriminalita nabývá na intenzitě a rozměrech, proto je téma bakalářské práce aktuální a pro studovaný obor obohacující.

Organizovaná kriminalita na území České republiky vzrostla zejména po roce 1989, kdy se toto území stalo transitní zemí pro převážení zbraní, drog i lidí, zvýšil se počet cizinců a stoupl počet nájemných vražd. Společnost se rozdělila na několik vrstev, kde chudší vrstvy záviděly vrstvám bohatým. I na základě tohoto faktu vznikaly organizované spolky, které usilovaly nelegální cestou o majetky nově vzniklých podnikatelů. V době před revolucí však existoval organizovaný zločin také, např. v podobě dovážení a distribuce nedostatkového zboží a směny valut. Nedokonalou tvorbou právního řádu vzniklo určité množství mezer, které zločinci dobře znají a těží z nízkých trestních sazeb za některé delikty.

Současná situace na poli kriminality, zejména organizovaného zločinu, vyžaduje pozornost i širší veřejnosti. Každý den přibližují media ve formě televizních zpráv, rádií a denního tisku dění ve společnosti. Media však vytváří informační bublinu, která je značně zkreslující. Pro objasnění skutečné situace je nutné zabývat se odbornou literaturou, získáváním historických dat a hlavně těch aktuálních, zpracováním a vyhodnocením těchto dat a jejich následným porovnáním. Organizovaným zločinem se zabývají odborné složky policie, které často pracují v utajení a pod značným rizikem.

I z tohoto důvodu je téma více než zajímavé.

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat organizovanou kriminalitu z pohledu jejích příčin na území České republiky a v rámci dílčích cílů bakalářské práce bude objasnit problematiku organizované kriminality v obecné rovině a zhodnotit současný stav organizované kriminality v České republice. Poté budou na základě zjištěných informací navržena opatření a doporučení, která by odstranila nebo minimalizovala příčiny existence organizované kriminality na území České republiky.

1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat organizovanou kriminalitu z pohledu jejích příčin na území České republiky (dále jen „ČR“). V rámci dílčích cílů bakalářské práce bude objasnit problematiku organizované kriminality v obecné rovině a zhodnotit současný stav organizované kriminality v ČR. Na základě zjištěných informací budou navržena opatření a doporučení, která by odstranila nebo minimalizovala příčiny vzniku organizované kriminality na území ČR.

Organizovaná kriminalita je nejzávažnější a nejnebezpečnější společenský sociálně patologický jev, který ani pro ČR nebyl v minulosti zcela neznámý. V současné době není možné jednoznačně určit, zda organizovaná kriminalita nabývá na intenzitě a rozměrech či nikoliv, proto je téma bakalářské práce aktuální a pro studovaný obor obohacující. Dané téma je dosti zastoupeno v odborné literatuře.

Bakalářská práce bude zahájena nastudováním odborné literatury, odborných textů v tištěné i elektronické podobě, dotčených právních předpisů a zákonů daného tématu.

V momentě, kdy bude nashromážděn dostatečný objem potřebných dat, bude provedeno jejich vyřídění na informace dotýkající se stanovených cílů práce. Budou vybrána jen ta data, která jsou podstatná.

Po studiu této odborné literatury bude v teoretické části bakalářské práce objasněn historický vývoj organizované kriminality v ČR a poskytnut obecný, ucelený přehled, který se problematiky organizované kriminality týká. Zde se charakterizují její znaky, čtenář bude obeznámen s nejčastěji vyskytujícími se typy zločineckých skupin, jejich činnostmi a bude rozšířeno povědomí a schopnost rozlišit její jednotlivé formy, které se vyskytují na území ČR. V neposlední řadě budou definovány subjekty určené pro boj s organizovanou kriminalitou v ČR.

Ve výzkumné primární části bude provedena analýza organizované kriminality z pohledu jejích příčin v ČR s přihlédnutím k historickým kořenům, bude se jednat o vyhodnocení informací nasbíraných v teoretické části. V další fázi bude autorka konzultovat sledovanou problematiku s odpovědným členem Policie České republiky (dále jen „PČR“). Následně budou poskytnuty interní materiály PČR k nahlédnutí a k vypracování potřebných analýz.

Pomocí metod analýzy, komparace a statistického vyhodnocení dat bude v praktické části práce postupně zhodnocen současný stav organizované kriminality

v ČR. Dotazníkovým šetřením budou zjištěny názory policistů PČR na možná opatření proti organizované kriminalitě a jejímu vzniku. Po vyhodnocení stavu v ČR a obecného mínění policistů PČR budou navrhnutá opatření, která by mohla odstranit nebo alespoň minimalizovat příčiny organizované kriminality v ČR.

Forma výstupu je v souladu s hlavním a vedlejším cílem bakalářské práce.

2 HISTORIE ORGANIZOVANÉ KRIMINALITY V ČR

2.1 Historie organizované kriminality před rokem 1989

V současnosti představuje organizovaný zločin jedno z největších bezpečnostních rizik.

Vhodné podmínky pro vznik a nárůst organizovaných kriminálních aktivit byly v Českých zemích utvořeny dávno před rokem 1989. Již v dobách první republiky, období od vzniku Československa v roce 1918 do Mnichovské dohody roku 1938, byly zaznamenány kriminální sítě s mezinárodním dosahem, například v podobě dovážení a distribuce nedostatkového zboží, obchod s drogami a směny valut. [7] [17]

V socialistickém Československu se především latentní kriminalita rozrostla do mimořádných rozměrů, ale o její skutečné výši můžeme dnes jenom diskutovat. Toto se týká především majetkové kriminality. Komunistický režim bývalého Československa krátce po svém nástupu k moci „znárodnil průmyslové podniky a zahájil výstavbu těžkého průmyslu, násilně zlikvidoval soukromý sektor národního hospodářství, soukromá řemesla, maloobchod, živnosti“¹ a zkolektivizoval majetek občanů, který přesahoval jejich osobní potřebu. Takovýto majetek se stal v podstatě anonymním. Ekonomika kvůli své malé výkonnosti způsobila, že se společnost nacházela v trvale deficitní situaci. Proto se masově rozšířilo rozkrádání anonymního majetku, který patřil všem a nikomu. Komunistický režim si vypěstoval všeobecnou neúctu k cizímu vlastnictví, a proto se rozkrádání stalo natolik běžné, že bylo považováno za standardní chování v podmínkách života za socialismu. [7] [29]

V druhé polovině 80. let se začaly projevovat příznaky sociální dezorganizace, tento stav vyvolal vlnu kriminality. Zvýšila se například brutalita deliktů, které měly násilnou podobu. „Panoptikální společnost v Československu, organizovaná po způsobu hierarchizovaných sociálních jednotek, byla protkaná sítí agentů Státní bezpečnosti (StB), donašečů z řad závodních a uličních stranických organizací, domovních důvěrníků a občanských výborů, pomocných stráží a odposlouchávacích zařízení.“² [7]

Organizovaný zločin před rokem 1989 tedy zde byl, pouze jeho tvář byla jiná. „V podmínkách totalitního státu byly klasické aktivity organizovaného zločinu jako

¹ MACH, V. Komunistická strana Československa (KSČ). *TOTALITA.cz* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/s_ksc.php>.

² NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 36.

obchod s drogami, zbraněmi, prostituce, vydírání, nájemné vraždy aj. omezeny na minimum, resp. zůstávaly doménou běžné kriminality.“³

Výraznější činnost se objevovala v ekonomické sféře (import, distribuce nedostatečného zboží, nezákonná směna valut, export uměleckých předmětů, krádeží, či prodej zboží). Na konci 80. let dochází v Československé socialistické republice k rozvoji paralelní šedé ekonomiky. Tato šedá ekonomika zajišťuje pro své občany dostatečný přísun zboží a životních potřeb, které stát není schopný zajistit. Vznikly rozsáhlé korupční sítě, které hluboko zasahují do sfér státního hospodářství a byrokracie. Toto zapříčinilo vznik nové vrstvy společnosti – „šedých podnikatelů a osob těžících ze svého postavení ve státním aparátu a stranické nomenklatuře.“⁴ [7]

2.2 Historie organizované kriminality po roce 1989

„Vývoj organizované kriminality souvisí se změnami v české společnosti – ekonomice i politice tak, jak se po roce 1989 odehrály.“⁵ Počátkem 90. let vznikly v Českých zemích příhodné podmínky pro činnost mezinárodního organizovaného zločinu. Aktivita těchto zločineckých skupin představují bezprostřední ohrožení bezpečnosti občanů, vedou k paralýze celé společnosti a jejích institucí. „Celkově představuje ČR po roce 1989 území s výhodnou geografickou polohou v sousedství zemí Evropské unie (dále jen „EU“), slabě organizovaným podsvětím, dostatečně početným populačním potenciálem ochotným ke spolupráci v oblasti nezákonných aktivit, slabými zákony, nechráněnými hranicemi, s dezorientovanou policií, nezkušenou ve vyšetřování transnacionálních forem kriminální činnosti.“⁶ Protože se otevřely státní hranice a ekonomika, stala se naše země součástí globálních procesů – přišla silná migrační vlna (Praha se stala evropskou metropolí). Také ekonomická transformace přispěla k nárůstu kriminality, protože způsobila závažné problémy ve společnosti (nezaměstnanost, snížení životní úrovně), dále byla spojena s rozsáhlými majetkovými přesuny, rychlým vytvářením trhu a kapitálu, a proto vytvořila příležitost pro kriminální operace. [2] [7] [30]

Na našem území má organizovaná kriminalita zejména tuto podobu:

- „výroba, pašování a distribuce drog,

³ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 36 – 37.

⁴ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 37.

⁵ NOVÝ, P. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2014-02-13].

Dostupné z WWW: <<http://tema.novinky.cz/utvar-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu>>.

⁶ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 39.

- daňové podvody, útok na státní majetek,
- organizování prostituce a obchod s lidmi,
- organizování nelegální migrace,
- padělání měny, zboží a porušování autorských práv,
- praní špinavých peněz, vydírání, korupce, padělání,
- mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami,
- organizované krádeže automobilů, bankovní podvody a loupeže.⁷

2.3 Mezinárodní organizovaná kriminalita v ČR

Na počátku 90. let přišly zvenčí do ČR moderní formy kriminálního podnikání. Byl zaznamenán vysoký stupeň organizovanosti a rozšiřující se množství činností u zločineckých skupin, které pocházejí z Itálie, bývalého Sovětského svazu, Číny, bývalé Jugoslávie, Bulharska, Polska, Rumunska, Turecka, Albánie, Řecka, arabských států a Vietnamu. [7]

2.3.1 Postsovětská organizovaná kriminalita v ČR

„Zvláštní místo mezi cizineckými komunitami mají v ČR ruskojazyční cizinci (ze zemí bývalého Sovětského svazu) a zvláště pak již etablované komunity Ukrajinců a Rusů.“⁸ „Ruskojazyčný organizovaný zločin je třeba důsledně rozčlenit na ruský a ukrajinský i přesto, že mají obdobnou organizační strukturu a páchají obdobnou organizovanou trestnou činnost, neboť tamní zločinecké gangy vycházejí z odlišného pojetí.“⁹

Na českém území se vyskytují jak malé kriminální skupiny, tak i ty silné, které disponují značnými finančními prostředky a profesionálními znalostmi. Skupiny často využívají nedokonalosti legislativy, především v oblasti pobytového režimu cizinců, kdy české úřady vyžadovaly jen ověřené pozvání, které bylo možné sehnat nelegální cestou. Dnes získávají povolení k pobytu v ČR za účelem zaměstnání ve firmě, kterou spravují občané ruské národnosti. [7] [8]

⁷ Co je organizovaný zločin. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-11-1].

Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>>.

⁸ SCHEINOST, M. a kol. *Výzkum cizích státních příslušníků v českých věznicích*. Praha, 2004, s. 98.

⁹ NĚMEC, M. Ruskojazyčný organizovaný zločin na území České republiky. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-13].

Dostupné z WWW: <<http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/018%20%20NEMEC%20%20Ruskojazycny%20OZ%20v%20CR%20jazykovo%20upraveny.pdf>>.

Zejména v Praze se začaly objevovat organizované skupiny, které byly nejdříve spojovány s nižší úrovní organizované kriminality – organizovaná prostituce, pouliční prodej upomínkových předmětů, pouliční gambling, vydírání, loupeže. Boj o velký vliv s jinými domácími nebo zahraničními skupinami doprovázejí brutální vraždy a násilná trestná činnost. V neposlední řadě se postsovětská kriminální uskupení snaží pronikat do českých finančních kruhů a ekonomiky. [7]

Hlavní činnosti postsovětského zločinu: násilná trestná činnost a vybírání výpalného, vraždy, loupežná přepadení, organizování nelegální migrace a obchodu s lidmi, padělání dokladů, distribuce drog, nelegální držení zbraní a obchod s nimi, obchod s radioaktivními materiály, finanční trestná činnost, praní špinavých peněz. [7]

Ruské seskupení v ČR

Mezi zvláštní charakteristiky ruského organizovaného zločinu v postsovětském období patří využívání státního aparátu pro prosazování svých zločineckých aktivit. Byznys v Rusku musí působit, pokud chce mít šanci na úspěch, pod ochranným zastřešením státního aparátu. [8]

„Ruské zločinecké organizace uznávají tzv. tradiční kriminální elitu, kterou je vor v zakoně. Ten je pro něj nejvyšší autoritou. Vor v zakoně má v kriminálním prostředí nebyvale vysokou autoritu, značný vliv a vážnost a ostatní profesionální zločinci mu projevují úctu a hledají u něho pomoc. Jedině vor v zakoně je kompletním řešením vzniklých zločineckých sporů a přísně dodržuje kodex zločinecké cti, jehož hlavní zásadou je zřeknutí se rodinného života. Vor v zakoně za žádných okolností nespolupracuje s policií ani s dalšími státními orgány.“¹⁰ „Od začátku 90. let jsou tyto zločinecké organizace aktivní např. ve městě Karlovy Vary, odkud dále rozšiřovaly své pole působnosti.“¹¹

Organizace Semjona Mogileviče – Solomonská mafie. Hlavním představitelem je Semjon Mogilevič. „Podřízení jej znají jako Dona Semjona či Chytrého Dona.“¹² Dle policejních zdrojů se na českém území nachází od roku 1993. Prostřednictvím výkonných skupin ovládla vybrané teritorium, a to hlavně v Praze. Přípouští jen nějaké druhy vymáhání dluhů, vybírání výpalného a prostitutky – tuto činnost provádějí

¹⁰ NĚMEC, M. Ruskojazyčný organizovaný zločin na území České republiky. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/018%20%20NEMEC%20%20Ruskojazycny%20OZ%20v%20CR%20jazykovo%20upraveny.pdf>.

¹¹ NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. Praha, 2004, s. 42.

¹² NOVOTNÝ, P. „Arcimafián“ Mogilevič je na svobodě. Slíbil, že neuteče. *iDNES.cz* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: http://zpravy.idnes.cz/arcimafianmogilevicjenasvobodeslibilzeneutecefyo/zahranicni.aspx?c=A090728_101452_zahranicni_ad.

nezávislí zločinci nižšího řádu. Čelní představitelé vystupují jako podnikatelé na mezinárodní úrovni. Vytváří lobby v českých společenských, politických a ekonomických sférách a svůj vliv se snaží využívat jak k legální, tak i nelegální činnosti. Od roku 2003 figuruje Mogilevič v seznamu nejhledanějších uprchlíků u FBI a od roku 2009 patří mezi deset nejhledanějších zločinců u FBI. [7] [12] [19] [20]

Solncevská mafie. Za vůdce této ruské mafie je považován Sergej Michajlov (Michas), který byl „v roce 1995 v souvislosti s mediálně známým zásahem PČR v restauraci U Holubů v Praze vypovězen z ČR a nyní řídí činnost solncevské zločinecké skupiny u nás z Maďarska.“¹³ Solncevská mafie má velmi rozsáhlé spektrum zločinecké činnosti – vraždy, loupežná přepadení, podvody, vydírání, likvidace vedení konkurenčních skupin, přijímání jejich členů a tím si rozšiřuje své teritorium, organizují finanční podvody a snaží se pronikat do ekonomiky a společenského života těch zemí, ve kterých působí, a její členové působí takřka po celém světě. [7] [12] [22] [31]

Ukrajinská seskupení v ČR

Především od roku 1996 došlo v ČR k nárůstu ukrajinské organizované kriminality. Tato uskupení operují jednotlivě v malých nezávislých skupinkách, nebo vytvářejí tzv. brigády. Roste jejich organizovanost, agresivita, podílejí se na přepadeních bank, organizují nelegální zaměstnávání ukrajinských dělníků. Brigádu řídí papka a pod ním je staršina. „Ukrajinské zločinecké gangy jsou organizovány moderněji a tradiční vory v zákoně neuznávají“¹⁴. Kriminální činnosti ukrajinských organizovaných seskupení: loupeže, vraždy, organizování nelegální migrace. Zločinecké organizace vydělávají peníze na ukrajinských dělnících, kterým nabízí peníze za různé zločinné úkoly, ti se většinou nechají zlákat, protože potřebují peníze pro sebe a své rodiny. Další nelegální činností je prostituce, vydírání, distribuce drog (heroin, pervitin). [7] [21] [22]

¹³ NĚMEC, M. Ruskojazyčný organizovaný zločin na území České republiky. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/018%20%20NEMEC%20%20Ruskojazycny%20OZ%20v%20CR%20jazykovo%20upraveny.pdf>.

¹⁴ NĚMEC, M. Ruskojazyčný organizovaný zločin na území České republiky. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/018%20%20NEMEC%20%20Ruskojazycny%20OZ%20v%20CR%20jazykovo%20upraveny.pdf>.

Luháňská brigáda. „Nejznámější a nejlépe organizovaná skupina, s hlavním sídlem v Brně. Na území ČR dohlíží na činnost dceřiných firem, jejichž působnost se člení na Brno a okolí, Prahu a okolí a Ostravu.“¹⁵ Trestná činnost zahrnuje vydírání ruskojazyčných podnikatelů, obchod se zbraněmi, obchod s padělanými bankovkami, obchod se ženami, distribuci drog, nájemné vraždy a nelegální migrace. [7]

Kyjevská brigáda působí převážně ve východních Čechách. [7]

Mukačevská brigáda působí na severu a západu Čech. Specializuje se na krádeže aut, vydírání a noční podniky. „Jedna z mukačevských skupin operuje na území Prahy, Kladenska a Teplicka, kde se věnuje převážně vydírání podnikatelů.“¹⁶ [7]

Lvovská brigáda působila roztroušeně po celém území ČR. Hlavní představitel „Mucha“ byl zavražděn v roce 2001. [7]

Užhorodská brigáda působí v Praze, v severních a západních Čechách a vzájemně se toleruje s jinými brigádami. [7]

Iršavská brigáda působí ve středních a severních Čechách. [7]

Kavkazská seskupení v ČR

Kavkazské gangy jsou známé pro svou brutalitu. V Čechách se věnují spíše nižším formám trestné činnosti (loupeže a vydírání), zapojují se i do obchodu s drogami. [7]

Dagestánci. „Dagestánské zločinecké gangy a mafie se zaměřují zejména na terorizování občanů z bývalého SSSR, kteří projíždějí přes území ČR a násilně od nich vymáhají tzv. mýtné.“¹⁷ Působí na území Prahy, severu Čech a Moravy. Jejich další trestnou činností je racketeering, nelegální migrace, okrádání ruských migrantů a turistů, pouliční distribuce drog. [7] [22]

¹⁵ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 108-109.

¹⁶ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 109.

¹⁷ NĚMEC, M. Ruskojazyčný organizovaný zločin na území České republiky. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/018%20%20NEMEC%20%20Ruskojazycny%20OZ%20v%20CR%20jazykovo%20upraveny.pdf>>.

Čečenci. Čečenci se na území ČR podílejí na násilné trestné činnosti, jsou velmi brutální. Zřejmě spolupracují s jinými brigádami, prokázána byla spolupráce s Luhaňskou brigádou. [7] [22]

Arméni. „Arménská brigáda působí zejména v Praze. Věnuje se především padělání dokladů a bankovek, obchodu se zbraněmi a krádežím aut.“¹⁸

Ázerbájdžánci. V ČR se zaměřují na obchod s drogami, hlavně s kokainem. [7]

2.3.2 Balkánská organizovaná kriminalita v ČR

„Balkánští zločinci v ČR často oficiálně vystupují jako vlastníci obchodních společností, restaurací, nočních klubů, pizzerií, zlatnických obchodů.“¹⁹ Rozvíjejí kontakty s českou hospodářskou a politickou elitou a začali pronikat i do ekonomiky a administrativních struktur státu. Jejich hlavní zločineckou činností v ČR je obchod s drogami, převaděčství a obchod s lidmi, s tím souvisí padělání a pozměňování dokladů a nelegální držení zbraní, organizování prostituce, násilná trestná činnost, dále se věnují krádežím aut a jejich převozu na Balkán, podvodům a daňovým únikům a praní špinavých peněz, vydírání a pašování zlata do obchodů. [7]

Turecká organizovaná kriminalita v ČR

Turečtí zločinci využívají ČR pro tranzit zboží a osob do západní Evropy. „I nadále se zaměřují zejména na klasický tranzit prostřednictvím kamionů TIR, ačkoliv byly zaznamenány i jejich dealerské činnosti přímo v ČR, např. v Ostravě.“²⁰ Organizace dodávek je velice koordinovaná a Češi Turkům pomáhají při zakládání krycích společností nebo jim poskytují nákladní vozidla. Dále se věnují obchodu s drogami, nelegálnímu převaděčství, padělání dokladů a nedovolené ozbrojování. [7]

Bulharská organizovaná kriminalita v ČR

„Činnost bulharských zločineckých organizací, která byla převážně soustředěna do erotických podniků, se rozšířila zejména na krádeže motorových vozidel, padělání bankovek a platebních karet a dodávání bulharských prostitutek do erotických

¹⁸ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 111.

¹⁹ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 153.

²⁰ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 148.

podniků.²¹ Zaměřují se na obchod s drogami, okrádají zahraniční turisty a zneužívají osobní doklady. [7] [31]

2.3.3 Italská organizovaná kriminalita v ČR

„Činnost italských zločineckých skupin se vyznačuje vysokou latencí, zaměřují se především na skupování nemovitostí v hl. m. Praze. V těchto případech se nejedná jenom o kupování lukrativních nemovitostí a lokalit, ale dá se předpokládat, že jde i o jeden ze způsobů tzv. praní špinavých peněz.“²² Dále se soustředí na daňové úniky a podvody, krádeže aut, na překupnictví drog, organizovanou prostituci, racketeering a na vraždy na objednávku. [7] [31]

Camorra. „Největší vliv mezi italskými zločineckými organizacemi na našem území má neapolská Camorra.“²³ Do Československa přišla v roce 1990. „Sféra vlivu není geograficky omezena, operuje ve větších městech na celém našem území. Základnu má vybudovanou v Praze.“²⁴ Rychlé pronikání umožnily dřívější kontakty na české občany. Camorra si postupně vytvořila svou síť nemovitostí. Zaměřovala se na pouliční prodej výrobků, které vydávala za značkové zboží, dále na obchod s drogami, distribuci padělaných bankovek a racketeering, na obchod s kradenými vozidly, neoprávněné uplatňování pojistných událostí. [7] [12] [3]

Cosa Nostra. Kromě Camorry lze mluvit o jistém vlivu především Cosa Nostry, jejíž česká odnož úzce spolupracuje s rodinami v Miami. [7] [3]

Sicilská Maffie. „Nemalé zastoupení má u nás sicilská Maffie, která taktéž kooperuje s klany Cosa Nostry v Miami.“²⁵ V ČR byl zaznamenán výskyt několika zástupců sicilské Maffie z italského Palerma. F. C. se vyskytoval v Praze v roce 1995 a projevil zájem o několik kasin, kde zřejmě chtěl vyprat špinavé peníze. Kasina se mu nepodařilo koupit, a tak se zapojil do vývozu starožitností z ČR. [3] [7]

²¹ CHMELÍK, J. Organizovaný zločin. *Aplikované právo* [online]. [cit. 2014-02 13]. Dostupné z WWW: <<http://www.aplikovanepраво.cz/clanky-pdf/82.pdf>>.

²² CHMELÍK, J. Organizovaný zločin. *Aplikované právo* [online]. [cit. 2014-02 13]. Dostupné z WWW: <<http://www.aplikovanepраво.cz/clanky-pdf/82.pdf>>.

²³ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 169.

²⁴ HRABÁLEK, M. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Brno, 2007, s. 46.

²⁵ HRABÁLEK, M. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Brno, 2007, s. 46.

2.3.4 Asijská organizovaná kriminalita v ČR

Čínská a vietnamská organizovaná kriminalita v ČR

Čínská organizovaná kriminalita se na našem území objevila až po roce 1989, zato vietnamská přicházela v několika vlnách od roku 1956. Číňané a Vietnamci se v ČR podílejí významnou měrou na kriminalitě. [7]

„Čínské zločinecké struktury se vyznačují etnickou soudržností, na našem území nemají charakter klasických čínských zločineckých organizací (TRIÁDY), sdružují se do malých skupin podle místa původu z Čínské lidové republiky a podle druhu páchané trestné činnosti.“²⁶ Etablují se hlavně formou provozování kasin či nelegálních nevěstinců, praním špinavých peněz, organizují nelegální sázky, obchodují s drogami, zabývají se emigrací, realizují únosy nelegálních přistěhovalců s následným vydíráním příbuzných. [7] [31]

Vietnamci jsou spojováni s trestnou činností, která je spojena s obchodem s tzv. značkovým zbožím. Soustředí se zejména na organizování nelegální migrace a pašování zboží, obchod s drogami, vzrůstá násilná trestná činnost, používání nástražných výbušných systémů a vraždy na objednávku. [7] [31]

Japonská organizovaná kriminalita v ČR

Japonská kriminální organizace (boriokudan - jakuza) prvně vstoupila do ČR v roce 1997. „I když o ní zprávy o bezpečnostní situaci v ČR nehovoří, nelze toto riziko zejména v souvislosti s globalizací ekonomiky a přílivem asijských investic do ČR zcela pominout.“²⁷ [7]

2.3.5 Jihoamerická kriminalita v ČR

„Jak pozemní, tak i letecké spoje nasvědčují tomu, že v ČR funguje aktivní překladiště latinskoamerického kokainu.“²⁸ Kokain je nejčastěji přepravován v nákladech ovoce a kávy. „Letiště v Praze - Ruzyni se v polovině 90. let stalo jedním z významných center pro nezákonnou přepravu kokainu, který je zasílán kolumbijskými kartely pro distribuci v západní Evropě.“²⁹ V posledních letech využívají také malých zásilek v balících, které jsou dopravované expresními přepravci i běžnou poštou. Je to rychlé a prakticky se vylučuje kontrola. [7]

²⁶ CHMELÍK, J. Organizovaný zločin. *Aplikované právo* [online]. [cit. 2014-02 13]. Dostupné z WWW: <<http://www.aplikovanepраво.cz/clanky-pdf/82.pdf>>.

²⁷ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 218.

²⁸ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 245.

²⁹ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 246.

2.3.6 Organizovaná kriminalita ze středního východu v ČR

Migranti ze středního východu k nám začali pronikat na začátku 90. let. Pozitivem se stávalo získání snadného povolení k dlouhodobému pobytu. Negativem pro migranty zůstává nízká platová úroveň ČR a špatný pracovní trh, proto pokračují dál na západ. „V období po listopadu 1989 arabské zločinecké podsvětí v Čechách částečně legalizovalo své aktivity a část nelegálně získaných prostředků investovalo do podnikání převážně v oblasti nákupu a prodeje zboží, v pohostinství a v cestovním ruchu.“³⁰ Zaměřují se na pašování drog ze severní Afriky a Blízkého východu (využití Čechů k prodeji drog, kteří jsou odměněni právě drogami, jedná se o heroin, hašiš, extázi a pervitin), obchodují se zbraněmi, dále se soustředí na finanční podvody, nelegální migrace, obchod s kradenými auty, a na leasingové podvody. [7] [31]

2.3.7 Subsaharská organizovaná kriminalita v ČR

Mnoho obyvatel subsaharské Afriky v ČR zakládají různé firmy, které často slouží ke krytí kriminální činnosti. Díky zakládání firem získávají povolení k pobytu, kvůli tomuto zneužívají i azylového práva. Povolení k pobytu získávají i kvůli sňatkům a studiu. „Afričané dnes v Čechách často verbují kurýry nejen k převozům drog, ale i neregistrovaných peněz v hotovosti. To svědčí o jejich rostoucí ekonomické činnosti.“³¹ Soustředí se v Praze, Ostravě, Olomouci a Brně. Češi se stávají kurýry pro převoz drog, protože jsou všeobecně levnější a nevzbuzují takovou pozornost, jako pasy občanů ze subsaharské Afriky. Nigerijci umí manipulovat s psychologií vytipovaných obětí. „Afričtí gangy se podílejí i na pašování lidí, falšování dokladů, krádežích aut a jejich dopravě do Afriky, obchodu se zbraněmi.“³² [7]

³⁰ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 278.

³¹ NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 338.

³² NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha, 2003, s. 337.

3 POJEM A CHARAKTERISTIKA ORGANIZOVANÉ KRIMINALITY

3.1 Pojem organizovaná kriminalita

Organizovanou kriminalitu nelze přesně definovat. Je to velmi různorodý jev, který zahrnuje mnoho druhů trestné činnosti. „Prvek organizovanosti, kterým se tento druh odlišuje od běžné kriminality, je někdy přítomen velmi silně, jindy je naopak naznačen jen slabě.“³³ [6]

Přesto existuje mnoho definic organizovaného zločinu. Porovnáním několika definic organizované kriminality může čtenář získat orientaci v problematice. Organizovaná kriminalita se nedá specifikovat jednou větou a nelze ji popsat jako jednoznačný pojem.

1. „Organizovaným zločinem (kriminalitou, trestnou činností) se rozumí trestná činnost zločineckých skupin, které splňují kombinaci daných kritérií.“³⁴
2. „Soustavná a plánovitá trestná činnost páchaná hierarchicky strukturovanou skupinou osob, mezi nimiž existuje dělba činnosti. Jejím primárním cílem je dosažení vysokého zisku.“³⁵
3. „Organizovaná kriminalita je dlouhodobá a plánovitá trestná činnost, jejímž cílem je dosažení vysokého zisku nebo získání vlivu na veřejný život, páchaná hierarchicky strukturovanou skupinou osob, mezi nimiž se uplatňuje dělba činností. Skupina přijímá zvláštní ochranná opatření proti odhalení a postihu trestné činnosti.“³⁶
4. „Organizovaný zločin je druhem skupinové trestné činnosti páchané organizovanou zločineckou skupinou nebo zločineckou organizací. Tyto skupiny a organizace mají většinou vícestupňovou vertikální organizační strukturu a je pro ně typické soustavné páchaní koordinované závažné trestné činnosti. Cílem organizovaného zločinu je dosažení maximálního zisku

³³ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, s. 324.

³⁴ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 5.

³⁵ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice, 2009, s. 106.

³⁶ Organizovaná kriminalita. *Všetín* [online]. [cit. 2013-10-28]. Dostupné z WWW: http://www.mestovsetin.cz/bezpeciv/brevir/static/dokumenty/prestupky_a_trestne_ciny/organizovana_kriminalita_dva.htm.

při vynaložení minimálních nákladů, a to zisku nejen materiálního, ale například i ve formě společenského, ekonomického a politického vlivu.³⁷

5. „Organizovanou kriminalitu lze definovat jako druh skupinové trestné činnosti páchané organizovanou zločineckou skupinou nebo zločineckou organizací, vyznačující se dlouhou dobou trvání, dělbou činnosti, plánovitostí a orientací na vysoký zisk nebo na získání vlivu na veřejný život. Výjimečně mohou být zločinecké organizace motivovány také ideologicky (např. teroristické organizace).³⁸
6. „Organizovaný zločin je opakující se (soustavné) páchání cílevědomě koordinované závažné trestné činnosti (a aktivit tuto činnost podporujících), jehož subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace (většinou s vícestupňovou vertikální organizační strukturou), a jehož hlavním cílem je dosahování maximálních nelegálních zisků při minimalizaci rizika (zajišťovaného prostřednictvím kontaktů v rozhodovacích společenských strukturách).³⁹
7. „Za organizovaný zločin lze považovat vyvíjení organizované trestné a další doprovodné činnosti v podobě primárně ziskových obvykle zapojených do struktury poptávky a nabídky ve společnosti, na něž jsou navázány krycí a zabezpečovací aktivity, subjektem těchto aktivit je strukturovaná a hierarchická skupina (organizace) vzniklá za účelem ziskové trestné činnosti, která funguje na základě dělby funkcí a úkolů.⁴⁰
8. Podle amerického profesora Howarda Abadinskyho je organizovaný zločin neideologický podnik, který zahrnuje několik osob s úzkými sociálními vazbami. Takovýto podnik je uspořádaný hierarchicky, má minimálně tři pozice a funguje za účelem dosažení zisku a moci. Zisk získává zapojením se do legálních i ilegálních aktivit. [1]

³⁷ Co je organizovaný zločin. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-11-1].

Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>>.

³⁸ Organizovaný zločin. *Hodonin* [online]. [cit. 2013-10-28]. Dostupné z WWW:

<http://www.hodonin.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=95:organizovany-zloin&catid=6:prevence&Itemid=43>.

³⁹ CEJP, M., BALOUN, V. *Organizovaný zločin v České republice III*. Praha, 2004, s. 13.

⁴⁰ SCHEINOST, M., DIBLÍKOVÁ, S. *Zločinné spolčení – právní rámeček, definice, postih, pachatelé*. Praha, 2009, s. 3.

3.2 Pojmové znaky organizované kriminality

Existují hlavní pojmové znaky, kterými je organizovaná kriminalita charakteristická.

- **Skupinovitost.** Předpokládá se spolupráce 2 a více osob v různorodých formách trestné součinnosti jako je spolupachatelství, návod, pomoc, organizátorství, podílnictví atd.). [6] [13] [41]
- **Soustavnost.** „Páchání opakovaných, trvajících nebo pokračujících trestných činů po dlouhou dobu.“⁴¹
- **Plánovitost.** Trestná činnost je předem přesně naplánovaná.
- **Dělbá činnosti.** Účastníci mají mezi sebou rozděleny úkoly podle své specializace, tím dosahují dokonalého trestného činu, který je těžko odhalitelný. Jde například o zahlazování stop, praní špinavých peněz, získávání informací a nástrojů pro trestnou činnost atd. [6] [13]
- **Hierarchická struktura skupiny.** Ve skupině existují vztahy podřízenosti a nadřízenosti. [13] [6] [33]
- **Úsilí o maximální zisk.** „Svou honbou za maximálním ekonomickým ziskem se organizovaná kriminalita odlišuje od ideologicky zaměřených teroristických, extremistických, rasových, náboženských, ultranacionalistických a podobných seskupení.“⁴²

3.3 Doprovodné znaky organizované kriminality

S hlavními pojmovými znaky „úzce souvisí profesionalita skupin, která představuje další typický znak organizované kriminality v jejím nejširším spektru.“⁴³

- **Ochranná opatření.** Tato opatření slouží k tomu, aby nebyla organizovaná skupina odhalena a následně postížena. Takovýmto opatřením je například inscenace a fígování, ničení stop, zastrašování, likvidace svědků, útěk do ciziny, praní špinavých peněz, padělání dokumentů a ovlivňování úředníků. [6] [13] [32]

⁴¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, s. 325.

⁴² HRABÁLEK, M. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Brno, 2007, s. 17.

⁴³ ZEMAN, Š. Kriminologické vymedzenie organizovanej kriminality. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z WWW: <http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/014%20%20ZEMAN%20%20Kriminologick%C3%A9%20vymedzenie%20organizovanej%20kriminality%20-%20definit%C3%ADva.pdf>.

- **Násilí.** „Násilí, které je často velmi bezohledné a brutální, je orientováno více směry, zejména: proti konkurenčním zločineckým bandám, osobám, které stojí v cestě, jako je bankovní personál, hlídači a strážci, pronásledující policisté, náhodní nepohodlní svědci, proti členům vlastní organizace za zradu nebo jiné porušení disciplíny, proti osobám, které odmítají poskytnout výpalné, proti osobám spolupracujícím s policií a soudem, proti veřejně činným osobám, jako jsou politici, představitelé policie a justice, novináři angažující se proti zločineckým organizacím.“⁴⁴
- **Internacionalizace.** Celkově se snížila kontrola pohybu lidí přes hranice a množství mezinárodní přepravy zboží nedovoluje důkladnou fyzickou kontrolu na hranicích. [6]
- **Moderní infrastruktura.** Organizované skupiny disponují „nejmodernějšími telekomunikačními prostředky, výpočetní technikou, dopravními prostředky, zbraněmi.“⁴⁵
- **Společenská závažnost** organizované kriminality je velmi vysoká a s tím souvisí i vyšší vynakládání finančních prostředků na policii a justici. [6]
- **Vznik tzv. paralelní společnosti.** Organizované skupiny „investují do legální ekonomiky a zavádějí zde metody jejich práce cestou ničení konkurence, držení monopolu cen a vydírání, pojišťovacími podvody.“⁴⁶
- **Korupce.** „Následuje zpravidla korupce státních úředníků, policie a justice, dezinformační kampaně v koupených médiích, vytváření vlastní lobby v exekutivě, ozbrojených složkách i v zákonodárných sborech. To vše destabilizuje a rozkládá legální ekonomické a politické instituce, které přestávají plnit své funkce a ztrácejí podporu občanů. Skutečnou autoritu a moc získávají paralelně existující instituce podporované nebo přímo reprezentované zločineckými organizacemi.“⁴⁷
- **Terorismus.** Do organizované kriminality terorismus neřadíme, protože zde neexistuje zjištěný motiv, nesnaží se o dosažení peněžního zisku. Přesto nelze podceňovat rizika, která vyplývají z možné spolupráce a propojení zločineckých organizací se skupinami teroristickými. [6] [41]

⁴⁴ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, s. 326.

⁴⁵ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, s. 327.

⁴⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice, 2010, s. 159.

⁴⁷ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, s. 328.

3.4 Pachatelé organizované kriminality

Pachatelé organizované kriminality se v mnohém liší od pachatelů ostatní trestné činnosti. Jde o tzv. intenzivní pachatele či profesionální zločince, kteří se vyznačují vysokou úrovní odbornosti, mobilitou a flexibilitou, dále způsobilostí pro rychlou inovaci a modernizaci. Pachatelé jsou dobře integrováni do společnosti, v níž často používají vysokého statusu a jejich materiální situace je nadprůměrně dobrá. Svým vystupováním, chováním a vzhledem se pachatel podobá typu pachatele s bílým límečkem (manažerská kriminalita). [13] [14]

3.5 Formy trestné činnosti spojené s organizovanou kriminalitou

Hlavním motivem organizovaného zločinu je záměrné, dlouhodobé a systematické dosahování maximálního zisku bez ohledu na použité prostředky. [31]

Aktivity organizované kriminality jsou skupinové a organizované. Jedná se o aktivity:

- **ziskové** – základní, slouží k vytváření zisku. Tyto aktivity navozují podnikatelské rysy organizovaného zločinu, protože zásadním způsobem určují jeho chování a utváření organizačních struktur. Ziskové aktivity se projevují jako různé druhy majetkové kriminality (krádeže aut, krádeže a pašování uměleckých předmětů) i hospodářské kriminality (například zakládání podvodných a fiktivních firem, padělání dokumentů, měny, pašování a padělání zboží, padělání ochranných známek). Dále se tyto aktivity projevují jako trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti (například vydírání a vybírání poplatků za ochranu, je to tzv. výpalné / racketeering; organizování nelegální migrace a zprostředkování nelegálního zaměstnávání cizinců, organizování prostituce či výroba pornografie), jako kriminalita spojená s výrobou, pašováním a distribucí drog, obchod se zbraněmi atd. K novějším formám dnes patří obchodování s nebezpečnými odpady, radioaktivními materiály, obchodování s lidmi a jejich orgány. [6] [15] [25] [32]
- **zabezpečovací a krycí** – tyto aktivity slouží k zajišťování nerušeného průběhu ziskových operací, bezpečnosti a beztrestnosti organizace a jejích členů a k získávání potřebných informací. Tedy – zahrnují činnosti, které směřují ke krytí nezákonných aktivit, k ovlivňování a paralyzování řídících,

kontrolních a represivních mechanismů společnosti (jednou z takovýchto činností je například korupce „politického a právního systému jako prostředek na ochranu organizace před vyšetřováním a trestním stíháním.“⁴⁸ Další činností je kompromitování a diskreditace, potlačování důkazů, ovlivňování a zastrašování svědků, účelové užívání násilí, akce namířené proti zákonnému průběhu trestního řízení). [15] [25] [32]

- **Legalizace výtěžků** - tyto aktivity spočívají v tzv. praní špinavých peněz, což jsou činnosti, které směřují k zastření původu zisku pocházejícího z trestné činnosti a posléze k jeho legalizaci, případně investování do legální ekonomiky. [15] [25] [32]

Vláda ČR v Konceptci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014 uvádí, že „mezi klíčové činnosti zločineckých skupin na území ČR z hlediska rozšířenosti způsobených škod a závažnosti trestné činnosti patří:

- hospodářská trestná činnost,
- padělání platebních prostředků,
- padělání osobních dokladů,
- nelegální migrace,
- obchod s lidmi za účelem jejich vykořisťování,
- kapesní krádeže,
- výroba a distribuce OPL,
- poškozování životního prostředí a
- autokriminalita.⁴⁹

⁴⁸ ZEMAN, Š. Kriminologické vymedzenie organizovanej kriminality. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z WWW: <http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/014%20%20ZEMAN%20%20Kriminologick%C3%A9%20vymedzenie%20organizovanej%20kriminality%20-%20definit%C3%ADva.pdf>.

⁴⁹ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Konceptci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 7-8.

Tabulka 1 Zapojení zločineckých skupin do jednotlivých trestných činností a celkové zisky dle odhadů příslušných útvarů PČR

Činnost	Zapojené zločinecké skupiny									Odhadované výnosy (ročně v CZK)
	albánské	arabské	bulharské	české	nigerijské	rumunské	ruské	ukrajinské	vietnamské	
hospodářská kriminalita				X			X		X	desítky mld.
padělání platebních prostředků			X			X				miliony
padělání osobních dokladů	X	X							X	miliony
nelegální migrace	X	X		X	X			X	X	desítky mil.
obchod s lidmi					X			X		stovky mil.
kapesní krádeže			X	X		X				-
výroba a distribuce OPL	X				X				X	desítky mil.
poškození životního prostředí				X					X	desítky mil.
autokriminalita	X		X	X		X	X	X		miliardy

Zdroj: ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 8.

„Dle odhadů se budou v nejbližších letech zločinecké skupiny nejvíce zajímat o oblast energetiky a energetických zdrojů (jaderná energetika, fotovoltaické zdroje, přeprava a zpracování zemního plynu a ropy), sektor dopravy (dopravní infrastruktura), sektor zemědělství (dotace a investice, rozvoj a využití přírodních zdrojů) a sektor informačních technologií (internetová kriminalita, analýza dat).“⁵⁰

„V oblasti konkrétních aktivit lze předpokládat nárůst především hospodářské trestné činnosti v oblastech fiskální kriminality (daně, výdaje státního rozpočtu, státní subvence a dotace, veřejné zakázky), počítačové a internetové kriminality (internetové podvody, odcizování osobních či citlivých údajů za účelem jejich zneužití), praní špinavých peněz a korupce.“⁵¹

„Zločinecké skupiny se budou v budoucnu více snažit operovat na hranici legality a spíše než porušovat zákony se budou snažit – za pomoci poradenských firem – je obcházet. V této souvislosti bude potřeba podpořit činnost kontrolních orgánů a posílit jejich spolupráci s PČR.“⁵²

⁵⁰ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 15.

⁵¹ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 15.

⁵² ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 15.

Hospodářská trestná činnost

Hospodářská kriminalita je v ČR jednou z nevýnosnějších a nejnebezpečnějších forem organizované kriminality. Hojně využívá mezer v české legislativě a prakticky je latentní trestnou činností, která bude v budoucnu narůstat. Nejčastějšími a nejzávažnějšími formami hospodářské kriminality na území ČR jsou „daňové úniky, úvěrové podvody a podvody s dotacemi z fondů EU, podvody v oblasti veřejných zakázek a legalizace výnosů z trestné činnosti. Podle odhadů ÚOKFK (útvary pro odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování PČR) způsobuje ročně hospodářská kriminalita národní ekonomice škodu v rámci až desítek miliard CZK.“⁵³ [41]

Padělání platebních prostředků

Zločinecké organizace na území ČR převážně padělají bezhotovostní platební prostředky tím, že využijí tzv. skimming. „Jako skimming je označováno podvodné jednání, při kterém pachatelé (padělatelé platebních karet) zkopírují údaje z magnetického proužku karty bez vědomí právoplatného držitele karty. Tyto údaje následně nahrají na novou padělanou platební kartu.“⁵⁴ Tuto činnost provádějí hlavně tzv. kočovné či mobilní zločinecké organizace, které se sezónně objevují v různých lokalitách na celém světě. [41]

Padělání osobních dokladů

Padělané osobní doklady jsou zneužívány k nedovolenému překročení státní hranice ČR, v některých případech pak k neoprávněnému pobytu na území ČR či dalších zemí EU a k páčání rozsáhlé majtkové trestné činnosti. [41]

Nelegální migrace

Po vstupu ČR do schengenského prostoru (2008) došlo k významnému zjednodušení způsobu páčání této trestné činnosti. Česká republika je využívána jako tranzitní země na cestě do Německa, Francie, Itálie, Španělska a Velké Británie. K této trestné činnosti se využívají padělané cestovní doklady. Roste míra počtu účelových sňatků s českými občany či prohlášení otcovství dítěte, které nemá v rodném listu otce

⁵³ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 8.

⁵⁴ Skimming. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-12-1]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/skimming.aspx>>.

uvedeného. „Dále je využíváno dokladů tzv. na podobu, kdy má osoba u sebe platný doklad s platnými vstupními podmínkami k pobytu v určité zemi, ale tento cestovní doklad je jiné osoby, které je kontrolovaná osoba jen podobná.“⁵⁵ [41]

Obchod s lidmi

„Na území ČR registrujeme v zásadě dvě formy páchaní trestného činu obchodování s lidmi, a sice za účelem sexuálního vykořisťování a za účelem pracovního vykořisťování.“⁵⁶

Mnoho lidí, které prostituuji, pochází ze sociálně slabších vrstev a jsou k takové práci často nuceni pod příslibem práce a následným použitím násilí či zneužití závislosti na drogách. Často se ale jedná o lidi, které studují vysokou školu, nebo které mají vysoké vzdělání. V posledních letech klesají počty erotických podniků a část se přesouvá do tzv. privátů. „Tento trend má kromě jiných negativních důsledků na svědomí nárůst latence páchaní trestného činu obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování.“⁵⁷ [41]

PČR registruje vzestup obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování. Stále roste poptávka po levné pracovní síle. Zločinecké organizace zneužívají prostřednictvím svých agentur, které se zabývají zprostředkováváním zaměstnání, pracovníky, kteří přijíždějí do ČR za prací. Těží z jejich neznalosti právního systému a českého jazyka. Zločinecké organizace vybírají od těchto lidí poplatky za zprostředkování zaměstnání, povolení k pobytu a ubytování. „PČR registruje i takové případy, kdy oběti se smluvně samy zaváží k úhradě zmíněných vysokých poplatků, popř. k práci bez nároku na mzdu.“⁵⁸ [41]

Organizované kapesní krádeže

Kapesní krádeže jsou na území ČR organizovány hlavně českými, alžírskými a rumunskými zločineckými organizacemi. Takovéto organizace často využívají nezletilých. Kapesní krádeže jsou typické pro hlavní město Prahu. [41]

⁵⁵ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepti boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 9.

⁵⁶ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepti boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 9.

⁵⁷ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepti boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 9.

⁵⁸ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepti boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 10.

Výroba a distribuce drog

Trestná činnost zaměřená na omamné a psychotropní látky je jednou z priorit organizovaného zločinu na území ČR. Podle informací policistů z Národní protidrogové centrály (NPC) se ČR stala místem působení řady mezinárodních skupin organizovaného zločinu, které jsou zaměřené na výrobu a distribuci omamných a psychotropních látek, pro jejichž činnost u nás stále existují relativně vhodné podmínky. „Specifický problém na úseku drogové kriminality v České republice je vedle vysoké latence značná koncentrace osob zapojených do výroby i distribuce pervitinu a v poslední době i do pěstování marihuany a snadná dostupnost všech druhů téměř na celém území České republiky.“⁵⁹ Albánské zločinecké organizace kontrolují v ČR prodej heroínu a kokainu, podílejí se na dovozu efedrinu a prekursoru pervitinu. Na distribuci a prodeji kokainu na území ČR se dále podílejí západoafrické zločinecké organizace. Vietnamské zločinecké organizace se na území ČR zabývají výrobou a prodejem marihuany a částečně se zapojují do výroby a distribuce pervitinu. Občané ČR se do distribuce prodeje drog zapojují jen okrajově. „Jsou rovněž dokumentovány případy nadnárodních zločineckých skupin (převážně složených z občanů zemí střední Evropy) a lze předpokládat, že se v budoucnu budou vyskytovat častěji.“⁶⁰ [16] [41]

Poškození životního prostředí

Životnímu prostředí se v rámci boje proti organizovanému zločinu nevěnuje dostatečná pozornost. Vyskytují se rozsáhlé případy neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami. V těchto případech vystupují mezinárodně propojené skupiny prodejců, chovatelů, překupníků a mezi nimi putujících kurýrů. „Ačkoliv se jedná o málo viditelnou formu organizované trestné činnosti, odhadované výnosy z ní činí řády milionů CZK.“⁶¹ Dnes narůstá na významu i nelegální nakládání s nebezpečnými odpady. [41]

Autokriminalita

Situace v této oblasti zůstává nadále problematická. Problémem a trendem několika posledních let je legalizace motorových vozidel, která jsou odcizena v různých

⁵⁹ TRÁVNÍČKOVÁ, I., ZEMAN, P. *Kriminální kariéra pachatelů drogové kriminality*. Praha, 2010, s. 4.

⁶⁰ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 11.

⁶¹ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 11.

státech EU, na území ČR. Především v příhraničních oblastech došlo k nárůstu této činnosti, v těchto zemích mají pachatelé větší výběr luxusních vozidel. Následně dochází v ČR k legalizaci, což umožňuje nedostatečná česká legislativa a kontrolní činnost státních orgánů v této oblasti. Legalizace vozidel je latentní trestná činnost. Pokud není objasněna, není zaznamenána ve statistikách. Zisky z této činnosti jsou obrovské, škody způsobené v ČR se pohybují kolem 2 miliard korun ročně, v celé EU pak kolem 15 miliard eur ročně. [25]

Dle Koncepce boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014 jsou výše popsané klíčové činnosti zločineckých skupin (kromě autokriminality) častokrát doprovázeny průvodními jevy, obzvláště korupcí, násilnou trestnou činností společně s organizovaným vydíráním a počítačovou a informační kriminalitou. Nelze opomenout ani propojení organizovaného zločinu s terorismem.

Korupce

Korupce je zbraní organizované kriminality. Pomocí korupce získávají zločinecké organizace přístup do státní i soukromé sféry. „Narušují tak aplikace a vymahatelnost práva, sabotují boj proti vlastní trestné činnosti (tj. proti organizovanému zločinu) a podřívají pravidla ekonomické soutěže. Korupční praktiky jsou v řadě případů úzce propojeny s dalšími formami trestné činnosti a mohou tak přispět k podkopání samotných základů společnosti. Výsledkem může být ztráta důvěry občana v poctivost a nestrannost fungování státních institucí, pokřivení tržních vazeb, ekonomický úpadek a destabilizace státu.“⁶²

Násilná trestná činnost a organizované vydírání

Pro zločinecké organizace je násilí pouze doprovodnou metodou, nikoliv cílem. Odvětvím násilné trestné činnosti je organizované vydírání (racketeering nebo také výpalné). Tato trestná činnost je prakticky neprokazatelná a těžko stíhatelná, protože poškození mají strach ji oznamovat PČR. [41]

⁶² ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepti boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 12.

Počítačová a informační kriminalita

Zločinecké organizace disponují špičkovými informačními a komunikačními technologiemi, využívají též prostředí internetu. Jde pouze o nástroj, ne o cíl. Ve virtuálním prostředí se příslušníci PČR nedostatečně orientují, proto nelze trestnou činnost páchanou prostřednictvím internetu efektivně odhalovat. [41]

Terorismus

Organizovaná kriminalita vykazuje řadu podobných rysů s terorismem. Jak již bylo uvedeno, cílem zločineckých organizací je dosažení maximálního zisku s minimem rizik, pro teroristy jsou primárním motivem ideologické nebo politické pohnutky. Nelze ale podceňovat rizika z jejich možné spolupráce. „Teroristé se také velmi často domnívají, že spojením s organizovaným zločinem se jim podaří získat finanční prostředky nezbytné pro jejich činnost. Nicméně vzhledem k tomu, že organizovaný zločin a jeho struktury mají k dispozici obrovské finanční prostředky a kromě silné organizovanosti bývají v některých zemích kryty také významným politickým vlivem, výsledek je často takový, že exponenti organizovaného zločinu řídí teroristy a kontrolují jejich akce.“⁶³

3.6 Typologie zločineckých organizací

Podle Romana Svatoše vyplývají rozdíly mezi jednotlivými organizacemi z jejich historického vývoje, z rozdílu v kulturním prostředí, ve kterém se organizace utvářely. [15]

Z hlediska vnitřního organizačního uspořádání zločineckých organizací lze organizace rozčlenit na 3 modely. „Tyto tři modely jsou uváděny jako ideální s vědomím toho, že reálné vnitřní uspořádání zločineckých organizací se jim může více či méně přibližovat, neboť zahrnuje obrovskou škálu možností a typů, je nesmírně pružné a variabilní a lze předpokládat řadu přechodových typů a variant.“⁶⁴

- **Sítový model** – „jednotliví členové zločineckého seskupení jsou propojeni relativně volnými vztahy vzájemné kooperace a podpory, existující hierarchie zajišťuje především stabilitu a kontinuitu organizace, ale

⁶³ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 13.

⁶⁴ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha, 2004, s. 334.

nevykonává přímou řídicí funkci ve vztahu ke konkrétním akcím, členové vyvíjejí samostatné aktivity - např. čínské triády.⁶⁵

- **Buněčný model** - organizace je vytvořena více souřadnými skupinami, jsou to buňky, z nichž každá může operovat samostatně a může zajišťovat veškeré činnosti bez rozsáhlejší vazby na ostatní skupiny. Pokud je některá z buněk prozrazena, neohrožuje celou organizaci. Jsou to např. některé kolumbijské drogové kartely a nigerijské organizace, některé organizace pocházející z Balkánu. [26]
- **Pyramidální model** – tento model je založen na monolitické organizaci se striktní a jednotnou vertikální hierarchií nadřízenosti a podřízenosti. Veškerá činnost organizace je koncepčně řízena z jednoho centra, pravomoci jsou odstupňovány v závislosti na pozici v hierarchii organizace - např. Mafie, Camorra, Cosa Nostra, Yakuza. [26]

Dále lze zločinecké organizace rozčlenit na Mafiánské organizace a Kriminální seskupení.

- **Mafiánské organizace** – „za vzor lze pokládat it. Mafii a Camorru, typ organizace založený na tradici rodinných klanů a autoritářském vůdcovském principu. Legitimní pro pozici vůdce je nejen jeho ekonomické postavení, ale také rodinný původ, společenské postavení, konexe, inteligence, zkušenost, síla, předchozí kriminální kariéra, atd.“⁶⁶
- **Kriminální seskupení** – má volnější charakter, který je typický spíš pro západní Evropu. Zde není vůdcovská autorita natolik silná, členové se do určité míry podílejí na řízení, vůdcem je obvykle kapitálově nejsilnější účastník. [26]

⁶⁵ *Kriminologie*. [online]. [cit. 2013-12-1]. Dostupné z WWW: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ls0kOnZ9fiAJ:pravo.wz.cz/vyb/data/kriminologie.rtf+Typologie+zlo%C4%8Dineck%C3%BDch+organizac%C3%AD&cd=10&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>.

⁶⁶ *Kriminologie*. [online]. [cit. 2013-12-1]. Dostupné z WWW: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ls0kOnZ9fiAJ:pravo.wz.cz/vyb/data/kriminologie.rtf+Typologie+zlo%C4%8Dineck%C3%BDch+organizac%C3%AD&cd=10&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>.

3.7 Znamky zločinecké skupiny

Třístupňové organizační uspořádání

Charakteristickým znakem zločineckých organizací je třístupňové organizační uspořádání, které je tvořeno nejvyšším vedením, středním článkem a řadovými členy. Každá složka se charakterem svých činností liší. [15] [25]

„Struktura podstatné většiny zločineckých skupin na území České republiky kopíruje třístupňovou hierarchickou šablonu a jejich vnitřní organizace je podřízena pyramidovému systému. Nejmenší skupiny čítají zpravidla 15 členů, ty největší a nejlépe organizované až 200. Organizační schéma zůstává neměnné již několik let.“⁶⁷

Nejvyšší vedení zaujímá v hierarchii naprosto výjimečné postavení, vykonává koncepční a strategické řízení, zabezpečuje kontinuitu a stabilitu celé organizace. Činnost nejvyššího vedení je většinou kryta legálním podnikáním, které slouží rovněž k vytváření a udržování kontaktů s legální ekonomickou a politickou sférou. Nejvyšší vedení má zpravidla k dispozici řadu odborných poradců. Jsou jimi například právníci, ekonomové či pokladníci. Součástí vedení je i ochranka, která zabezpečuje fyzickou ochranu nejvyššího šéfa a jeho rodiny i ochranu majetku a objektů organizace. Ochranka se rovněž významnou měrou podílí na kontrole podřízených členů, v případě provinění některého člena většinou vykonává sankce. [25]

Styk mezi nejvyšším vedením a **středním článkem** může být zajišťován prostřednictvím styčných osob – jsou to příkazníci, styční důstojníci, kontroloři. Vlastní nelegální aktivity jsou v pravomoci středního článku. Ten je tvořen relativně samostatnými nižšími vůdci a jejich pomocníky, kteří přímo řídí výkonné skupiny, většinou specializované na některý druh trestné činnosti. Plně v kompetenci těchto vůdců je zejména způsob provedení akcí. Střední článek současně vytváří jakousi izolační vrstvu mezi trestnou činností, kterou provádí vlastními silami, a nejvyšším vedením, které se nelegálních aktivit bezprostředně nezúčastňuje a navenek se tak jeví jako bezúhonné. [25] [26]

Třetí stupeň v hierarchii je tvořen **řadovými členy**, kteří provádějí jednotlivé nelegální činnosti nebo zabezpečují nezbytný servis. Na služby pomocného charakteru jsou velice často najímáni externisté, což jsou nečlenové organizace, spolupracující na konkrétních akcích případ od případu. [25]

⁶⁷ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 6.

Společný etnický základ

„Zločinecká skupina vzniká v určité zemi, regionu na společném etnickém základě, přes mezinárodní charakter mez. org. vedení organizací zůstává nadále v rukou etnicky stejnorodého prvku - osob spojených stejným etnickým původem - např. it. Mafie, Camorra, čínské triády, japonská Yakuza, kolumbijské drogové kartely, organizace ruské, nigerijské atd.“⁶⁸

Směšované skupiny se prozatím vyskytují výjimečně. „V České republice jsou kromě českých skupin nejaktivnější skupiny vietnamské, albánské (především z Kosova a Makedonie, málokdy ze samotné Albánie), ukrajinské, ruské, gruzínské, arménské, nigerijské, bulharské, rumunské a arabské.“⁶⁹

⁶⁸ *Kriminologie*. [online]. [cit. 2013-12-1]. Dostupné z WWW: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ls0kOnZ9fiAJ:pravo.wz.cz/vyb/data/kriminologie.rtf+Typologie+zlo%C4%8Dineck%C3%BDch+organizac%C3%AD&cd=10&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>.

⁶⁹ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 7.

4 TRESTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVA ORGANIZOVANÉ KRIMINALITY

„V českém právním řádu spočívá těžiště právních prostředků proti organizované kriminalitě v platném trestním zákonu a trestním řádu. Hmotně právní úprava, převzatá v podstatě i do nového trestního zákoníku [zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „TZk“)] a procesní úprava podle dosavadního platného trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „TŘ“)] poskytují určité možnosti k potlačování organizovaného zločinu.“⁷⁰

„Pokud jde o legální pojem organizované kriminality (organizovaného zločinu), tento nebyl nikdy obsahem právních předpisů platných na území České ani Slovenské republiky.“⁷¹ Proto je nutné se zabývat instituty, které se nejvíce vztahují ke kriminologickému pojmu organizované kriminality, a to zejména pojem organizovaná zločinecká skupina. Trestní zákoník popisuje v § 129 pojem organizovaná zločinecká skupina: „Organizovaná zločinecká skupina je společenství více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, která je zaměřena na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti.“⁷²

Dále se s pojmem organizovaná zločinecká skupina lze setkat i v hlavě X zvláštní části TZk, která upravuje trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, díl 7 s názvem organizovaná zločinecká skupina. „Tento díl upravuje skutkovou podstatu trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině (§ 361 TZk), včetně zvláštního případu účinné lítosti (§ 362 TZk) a specifické úpravy beztrestnosti agenta, který se účastní činnosti organizované zločinecké skupiny či ji podporuje (§ 363 TZk).“⁷³ Agentem dle TŘ je „příslušník PČR nebo Generální inspekce bezpečnostních

⁷⁰ Karabec, Z. *Účinnost právních nástrojů proti organizované kriminalitě (použití agenta)*. Praha, 2010, s. 5.

⁷¹ SVATOŠ, R. Organizovaná kriminalita v České republice a Slovenské republice. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02 14]. Dostupné z WWW:

⟨<http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/008%20%20SVATO%20%20Organizovan%C3%A1%20kriminalita%20%20C4%8Cesk%C3%A1%20republika%20v%20Slovensk%C3%A1%20republika.pdf>⟩.

⁷² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 011. Dostupné z WWW: ⟨<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/>⟩.

⁷³ SVATOŠ, R. Organizovaná kriminalita v České republice a Slovenské republice. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02 14]. Dostupné z WWW:

⟨<http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/008%20%20SVATO%20%20Organizovan%C3%A1%20kriminalita%20%20C4%8Cesk%C3%A1%20republika%20v%20Slovensk%C3%A1%20republika.pdf>⟩.

sborů plnící úkoly uložené mu řídicím policejním orgánem, vystupující zpravidla se zastíráním skutečného účelu své činnosti.⁷⁴

Pachatelem trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny je podle § 107 odst. (1) TZk „ten, kdo spáchal úmyslný trestný čin jako člen organizované zločinecké skupiny, nebo ten, kdo takový čin spáchal vědomě se členem organizované zločinecké skupiny anebo v úmyslu organizované zločinecké skupině napomáhat. (2) Skutečnost, že pachatel se trestného činu dopustil jako člen organizované skupiny nebo ve spojení s organizovanou skupinou, nebrání tomu, aby za splnění podmínek stanovených tímto zákonem byl současně postižen jako pachatel trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny.“⁷⁵

§ 108 TZk popisuje ukládání trestu odnětí svobody pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny. „(1) Horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody stanovené v trestním zákoně se u pachatele trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny zvyšuje o jednu třetinu. Takovému pachateli soud uloží trest odnětí svobody v horní polovině takto stanovené trestní sazby odnětí svobody, nejsou-li zároveň splněny podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody podle § 58 TZk „(2) Horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody může po zvýšení podle odstavce 1 převyšovat dvacet let. Při ukládání výjimečného trestu odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let nesmí horní hranice převyšovat třicet let.“⁷⁶

Soud může přihlédnout k některým polehčujícím okolnostem. „Polehčující okolnost podle § 41 písm. m) TZk spočívá v tom, že pachatel přispěl zejména jako spolupracující obviněný k objasňování trestné činnosti spáchané členy organizované skupiny, ve spojení s organizovanou zločineckou skupinou nebo ve prospěch organizované zločinecké skupiny.“⁷⁷

Soud ale může přihlédnout také k přitěžujícím okolnostem. „Přitěžující okolnost podle § 42 písm. f) TZk spočívá v tom, že pachatel ke spáchání trestného činu zneužil svého zaměstnání, postavení nebo funkce.“⁷⁸

⁷⁴ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In : *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1961, částka 066. Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/>.

⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In : *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 011. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/>>.

⁷⁶ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In : *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 011. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/>>.

⁷⁷ SVATOŠ, Roman. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice, 2010, s. 155.

⁷⁸ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In : *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 011. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/>>.

Trest odnětí svobody lze mimořádně snížit podle § 58 odst. 4 TZk „podle tohoto ustanovení soud může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby také pachateli označenému jako spolupracující obviněný, který splnil podmínky podle jiného právního předpisu.“⁷⁹

Trestní řád dle § 178a definuje pojem spolupracující obviněný: „(1) V řízení o zločinu může státní zástupce v obžalobě označit obviněného za spolupracujícího, jestliže obviněný a) oznámí státnímu zástupci skutečnosti, které jsou způsobily významně přispět k objasnění zločinu spáchaného členy organizované skupiny, ve spojení s organizovanou skupinou nebo ve prospěch organizované zločinecké skupiny a zaváže se podat jak v přípravném řízení, tak i v řízení před soudem úplnou a pravdivou výpověď o těchto skutečnostech, b) dozná se k činu, pro který je stíhán, přičemž nejsou důvodné pochybnosti o tom, že jeho doznání bylo učiněno svobodně, vážně a určitě, a c) prohlásí, že souhlasí s tím, aby byl označen jako spolupracující obviněný, a považuje-li státní zástupce takové označení za potřebné vzhledem k povaze trestného činu, k jehož objasnění se obviněný zavázal, a to i s přihlédnutím k trestnému činu uvedenému v doznání obviněného, k osobě obviněného a k okolnostem případu, zejména zda a jakým způsobem se obviněný podílel na spáchání trestného činu, k jehož objasnění se zavázal a jaké následky svým jednáním způsobil.“⁸⁰

⁷⁹ SVATOŠ, Roman. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice, 2010, s. 156.

⁸⁰ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In : *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1961, částka 066. Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/>.

5 BOJ S ORGANIZOVANOU KRIMINALITOU V ČR

5.1 Orgány zabývající se bojem proti organizované kriminalitě v ČR

Boji s organizovanou kriminalitou se věnuje vláda ČR. Tento boj „je zajišťován veřejnými orgány na několika úrovních: strategické, analytické, operativní a podpůrné.“⁸¹

Strategická úroveň

O strategickou úroveň se stará Ministerstvo vnitra ČR ve spolupráci s dalšími resorty. „Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR od roku 1995 vypracovává a vládě předkládá Koncepti boje proti organizovanému zločinu a jeho pracovníci zastupují ČR na jednáních tvůrců národních politik v rámci mezinárodních i evropských fór.“⁸²

Analytická úroveň

Tuto úroveň zajišťuje Policejní prezidium ČR, které spolupracuje s dalšími útvary PČR a zpravodajskými službami. Rovněž se zde podílí i Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR. Organizační články Útvaru zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování jsou zodpovědné mimo jiné za oblast výkonu kriminálně analytické činnosti. [41]

Operativní úroveň

Operativní úroveň zajišťují specializované útvary „PČR (Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality a Národní protidrogová centrála za podpory Útvaru speciálních činností a Útvaru zvláštních činností) a Celní správy (odbory pátrání Generálního ředitelství cel a Celního ředitelství za podpory oddělení operativní dokumentace, Služby technické podpory a Služby operativní podpory). Ty zajišťují na území ČR prevenci, odhalování a postihování organizovaného zločinu, včetně zajišťování výnosů z trestné činnosti.“⁸³

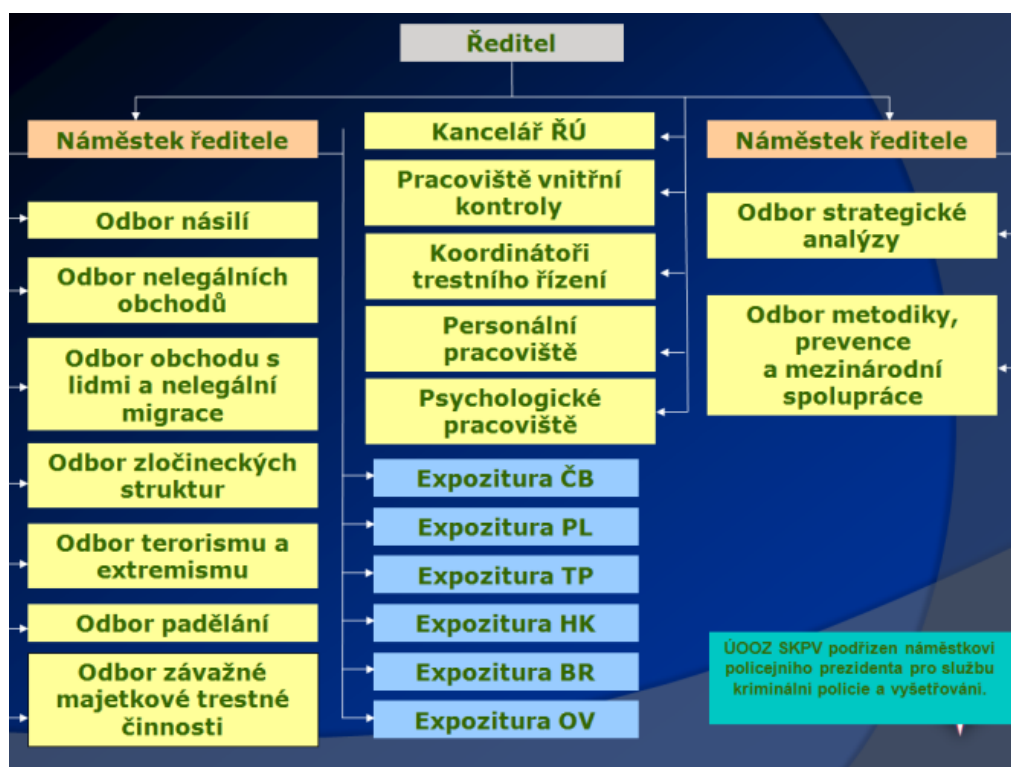
⁸¹ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepti boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 15.

⁸² ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepti boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 15-16.

⁸³ Bezpečnostní hrozby. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. [cit. 2013-3-5]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost-a-prevence-bezpecnostni-hrozby.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ SKPV) vznikl v roce 1995, je výkonným pracovištěm služby kriminální policie a vyšetřování a působí na celém území ČR. Hlavními úkoly tohoto útvaru je získávání, soustředování, uchování informací, dále analýza a využívání informací, které jsou důležité pro boj s organizovanou kriminalitou, odhalování, vyšetřování a zjišťování pachatelů různých forem organizované kriminality. [34] [41]

Obrázek 1 Organizační struktura ÚOOZ SKPV

Zdroj: Organizační struktura ÚOOZ SKPV. *Policie České republiky*. [online]. [cit. 2013-3-5]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/organizacni-struktura-uooz-skp.aspx>>.

Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality (ÚOKFK) je zaměřen na nejnebezpečnější formy korupce a závažné hospodářské a finanční kriminality. Dále zajišťuje výnosy z trestné činnosti a má hlavní metodickou úlohu v oblasti zajišťování majetku pachatelů pro náhradu škod a případných trestů propadnutí majetku nebo věci. [37] [41]

Národní protidrogová centrála (NPC SKPV) má za úkol vyhledávat, odhalovat a vyšetřovat trestnou činnost na úseku nedovolené výroby a obchodu s omamnými a psychotropními látkami a jedy, prekursory a anaboliky, a to hlavně v jejích organizovaných a mezinárodních formách. [38] [41]

Útvar speciálních činností poskytuje ochranu a pomoc osobám, které jsou ohroženy v souvislosti s trestním řízením, řídí provádění krátkodobé ochrany a ve zvláštních případech ji poskytuje. Ostatním policejním útvarů poskytuje služby v trestním řízení – použitím agenta, prováděním předstíraného převodu a zabezpečováním krycích dokladů. [39]

Útvar zvláštních činností (ÚZČ) provádí v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu, zákona o PČR a dalších právních předpisů ve prospěch oprávněných bezpečnostních subjektů odposlech a záznam telekomunikačního provozu, sledování osob a věcí a další specializované úkony. [40]

Odbory pátrání Generálního ředitelství cel a Celního ředitelství se věnují závažné hospodářské trestné činnosti, trestné činnosti proti životnímu prostředí, boji proti porušování práv tzv. duševního vlastnictví a dále trestné činnosti na úseku nedovoleného nakládání s omamnými a psychotropními látkami, jedy, prekursory a anaboliky. [41]

Oddělení operativní dokumentace, Služby technické podpory a Služby operativní podpory realizuje pomoc Generálnímu ředitelství cel a Celnímu ředitelství. Zejména sleduje osoby a věci v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu. [41]

Podpůrná úroveň

„Důležitou podpůrnou úlohu mají veškeré ústřední správní úřady a úřady územních samosprávných celků, organizační složky státu a státní příspěvkové organizace. Nemalou měrou se na boji proti organizovanému zločinu podílejí také soudy a státní zástupci, a to vhodným vyhodnocováním jeho hrozby.“⁸⁴

⁸⁴ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 17.

5.2 Mezinárodní spolupráce v boji proti organizované kriminalitě v ČR

Právě mezinárodní spolupráce je klíčovým nástrojem boje proti organizované kriminalitě. Česká republika je členem několika mezinárodních společenství, jsou jimi Organizace spojených národů, Rada Evropy a EU.

Organizace spojených národů.

„V listopadu roku 2000 byl na konferenci na vysoké úrovni podepsán text Úmluvy OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu.“⁸⁵ „Součástí Konvence jsou tři protokoly, které její text doplňují a týkají se obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, pašování migrantů a nedovolené výroby a obchodování se střelnými zbraněmi.“⁸⁶ Protokol, který se týká nedovolené výroby a obchodování se střelnými zbraněmi nebyl dosud podepsán. V roce 2005 podepsala ČR Úmluvu OSN proti korupci. Oba tyto dokumenty ČR podepsala, ale doposud neratifikovala. Česká republika ale podepsala a následně ratifikovala Úmluvu OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988. [41]

Rada Evropy

V rámci členství v Radě Evropy podepsala ČR a následně ratifikovala Úmluvu Rady Evropy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu z roku 1990. [41]

Evropská unie

Česká republika se jako člen EU zapojuje do boje proti organizované kriminalitě od roku 2004, děje se tomu tak v rámci unijních fór. Stockholmský program, který vytváří obecný strategický rámec aktivit EU v oblasti justice a vnitra do roku 2014, se zabývá otázkou boje proti organizovanému zločinu společně s dalšími koncepčními materiály EU, např. Strategie EU pro vnitřní bezpečnost, Strategie pro vnější dimenzi, Závěry Rady o vytvoření politického cyklu EU pro organizovanou a závažnou mezinárodní trestnou činnost, Evropský akční plán pro boj proti nedovolenému

⁸⁵ SCHEINOST, M. *Dokumenty OSN ke korupci a organizovanému zločinu: Úmluva OSN proti korupci, Protokol proti nezákonné výrobě střelných zbraní, jejich částí a součástek a munice i proti nezákonnému obchodu s nimi, doplňující Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu*. Praha, 2008, s. 4.

⁸⁶ SCHEINOST, M. *Konvence OSN a další dokumenty k organizovanému zločinu*. Praha, 2001, s. 4.

obchodování s takzvanými těžkými střelnými zbraněmi a Evropský pakt poje proti nelegálnímu obchodu s drogami – narušení cest kokainu a heroinu.“⁸⁷

⁸⁷ ČESKO. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. 2011, s. 22.

6 PRAKTICKÁ ČÁST

6.1 Analýza příčin organizované kriminality v ČR před rokem 1989

Organizovaná kriminalita se na území ČR objevila už dávno před rokem 1989.

Společenská nestabilita a masová migrace

Obecně lze říci, že prvotní příčinou vzniku organizované kriminality byla období společenské nestability, tedy období povstání a válek, situace, kdy se lidé potřebovali shlukovat do organizovaných jednotek kvůli bezpečí, silnějším vyjednávacím právům a tak podobně, tím pádem zároveň vznikala organizovaná seskupení s kriminálním podtextem. Neméně důležitou příčinou vzniku této kriminality je masová migrace obyvatelstva.

Bída a bezvýchodná situace

První podoba organizované kriminality se formovala ve společenských vrstvách lidí, značně poznamenaných bídou. Bídou zapříčiněná bezvýchodná sociální situace je donutila ke zločinům.

Komunistický režim

Právě komunistický režim vyvolal další vlnu organizované kriminality. Když v roce 1948 oficiálně nastoupil k moci, znárodnil průmyslové podniky a zahájil výstavbu těžkého průmyslu. Dále se komunistům podařilo zrušit soukromý sektor národního hospodářství, soukromá řemesla, živnosti a maloobchod. Následně komunisté zkolektivizovali majetek občanů, který podle nich nepotřebovali, protože prý přesahoval jejich osobní potřebu. Majetek občanů se tak stal v podstatě anonymním, na jedné straně patřil všem a na druhé nikomu. Komunistické zkolektivizování majetku masově rozšířilo rozkrádání tohoto majetku, tedy majetkovou kriminalitu. A protože si komunistický režim vypěstoval všeobecnou neúctu k cizímu vlastnictví, stalo se rozkrádání natolik běžné, že bylo považováno za normální chování v podmínkách za komunismu. Další živnou půdou pro vznik organizované kriminality byla ekonomika, která kvůli své malé výkonnosti způsobila, že se společnost nacházela v trvale deficitní situaci.

Sociální dezorganizace

Sociální dezorganizace, sociální chaos ve společnosti, zapříčinil ve 2. pol. 80. let další vlnu kriminality, která měla často násilnou podobu. Díky existenci široké sítě agentů StB a tajných donašečů se může zdát, že organizovaného zločinu v té době tolik nebylo. Je však nutné se zamyslet, zdali právě toto udavačství, které bylo hojně odměňováno z prostředků zabavených nečistým způsobem, nebylo organizované kriminální počínání.

Šedá ekonomika

Na konci 80. let došlo k rozvoji paralelní šedé ekonomiky, která zajišťovala svým občanům dostatečný přísun životních potřeb a jiného zboží, které pro ně stát není schopný zajistit. Tímto vznikly velké korupční sítě, které zasahovaly do sfér státního hospodářství a státní správy. Kvůli rozvoji šedé ekonomiky vznikly nové vrstvy společnosti, a to šedých podnikatelů a osob těžících ze svého postavení ve státní správě.

6.2 Analýza příčin organizované kriminality v ČR po roce 1989

Jak již bylo řečeno, organizovaná kriminalita se na území ČR vyskytovala už dávno před rokem 1989. Jen její podoba byla jiná, činnosti organizovaného zločinu byly omezeny na běžnou kriminalitu. Současný organizovaný zločin se specializuje na činnosti jako obchod s drogami, zbraněmi, prostituci, vydírání, nájemné vraždy, padělání, migraci, obchod s lidmi aj. a je doprovázen surovostí.

Změna politického systému

Pádem komunistického režimu došlo k přeměně politického zřízení na demokratické principy. Změna politického režimu významnou měrou přispěla k nárůstu kriminality. Lze říci, že organizovaný zločin je daň za demokracii. Změna z obecného povědomí částečného řízení lidského osudu, kdy byly pevně nastaveny mantinely, na volnomyšlenkový systém sice dovolila občanům snadněji dýchat, ale také otevřela cestu kriminálíkům.

Vstup do EU

Významnou příčinou organizované kriminality se v roce 2004 stal vstup ČR do EU. **Otevřením hranic** byl najednou možný **volný pohyb osob, zboží, služeb**

a kapitálu. Lidé měli širší práva, která vyplývají ze základní svobody volného pohybu osob, což jim například dovolilo se volně stěhovat v rámci členských států EU za prací nebo studiem. Podnikatelům vstup umožnil rozšířit své aktivity do ostatních členských států v rámci svobody pohybu zboží, služeb a kapitálu. S tímto souvisí **pracovní povolení**, které se dalo po vstupu do EU snáze obstarat. Najednou **neexistovaly technické překážky obchodu, odstranila se řada dovozních omezení a snížila se administrativa v daňové oblasti.**

Vstup do schengenského prostoru

Česká republika se v roce 2008 stala součástí schengenského prostoru. Hranice smluvních států bylo proto možné překračovat na kterémkoliv místě, aniž by se muselo projít hraniční kontrolou. Tím, že se **hranice uvolnily a následně se zrušily i pohraniční kontroly**, stala se ČR součástí globálních procesů a přišla **silná migrační vlna**. Tímto se plně rozvinula nadnárodní zločinnost.

Výhodná geografická poloha

Území ČR se kvůli výhodné geografické poloze stalo transitní zemí. Kvůli tomu se začali přes naše území převážet zbraně, drogy, ale i lidé, **zvýšil se počet cizinců** a následně i počet nájemných vražd. Bohužel nelze říci, že kriminální živly zemí pouze projíždějí, této situace totiž využívají místní organizované skupiny, které disponují dokonalou znalostí místního prostředí. Spojují se s cizími gangy a profitují z pomoci při převozu nežádaného zboží a z dalších kriminálních činností.

Ekonomická transformace

Se změnou politického systému nastala i transformace ekonomiky, tedy na ekonomiku tržní. Tato ekonomická transformace spočívala především ve změně vlastnických vztahů, ve změnách celého právního systému a ve vytváření nových institucí v tržních podmínkách. Došlo k uvolnění cen, byly odstraněny administrativně stanovené ceny. Změny ve vlastnických vztazích probíhaly restitucí majetku, kdy byl násilně zabavený majetek navrácen původním majitelům, a privatizací. Stát se od začátku snažil o rychlou privatizaci, aby nedocházelo k vytunelování těchto majetků, státních podniků. Avšak mnohé podniky a fondy byly pak také vytunelovány. Další změny proběhly v odvětvové struktuře hospodářství, kdy se zvýšil podíl služeb a naopak klesl podíl zemědělství a těžby. Tím se značně zvýšila strukturální

nezaměstnanost. Naše země se postupně začleňovala do mezinárodní integrace, uvolnil se zahraniční obchod a území ČR zaznamenalo příliv zahraničního kapitálu.

Lze tedy říci, že ekonomická transformace se stala další příčinou pro vznik organizované kriminality, protože způsobila závažný problém v naší společnosti. Rychle totiž vzrostla míra nezaměstnanosti a snížila se životní úroveň lidí. Sociální situací, rozsáhlými majetkovými přesuny, rychlým vytvářením trhu a kapitálu a uvolněním devizového trhu byla vytvořena významná příležitost pro vznik kriminálních operací.

Legislativa a justice ČR

Významnou příčinou organizované kriminality je česká legislativa. Zločinecké organizace těží z mezer v zákonech. Legislativa ČR je nedostatečná, umožňuje proto páčání propracované trestné činnosti. Zločinecké organizace získávají velmi snadno povolení k dlouhodobému pobytu – stačí, aby si v ČR založily svou firmu. Dále cizinci získávají povolení k pobytu například zneužíváním azylového práva, nebo kvůli účelovým sňatkům s českými občany a kvůli studiu. Povolení k pobytu mohou získat i při prohlášení, že jsou otcem dítěte, které nemá v rodném listu otce uvedeného.

V ČR dochází k nerespektování zákonů a orgánů policie. Po pádu komunismu vznikla na našem území zákonná džungle, kdy se zákony uvolnily, policii byla částečně odebrána moc a byla dezorientovaná.

Příčiny organizované kriminality lze spatřovat i v nedokonalosti českého soudnictví. Procesní úprava pro postih moderní propracované organizované kriminality je zastaralá a prokazování tohoto druhu trestné činnosti je velmi složité a hlavně zdlouhavé.

Mezi další příčiny organizované kriminality lze obecně zařadit **svobodu projevu**, která lidem umožňuje se vyjadřovat bez cenzury a bez omezení.

Další příčinou je **ochota lidí spolupracovat** v oblasti nezákonných aktivit s vidinou obohacení se, ostatní k tomu nutí jejich **špatná životní situace**.

Na vznik kriminality jako takové, tedy i té organizované, významně působí i **sociální složení obyvatelstva**, jeho **vzdělanost** a v neposlední řadě i jeho **morální hodnoty**.

Zlepšování komunikací a dopravních cest umožňuje zvýšenou mobilitu stále většího množství lidí.

Organizované kriminalitě prospívá i neustále **rostoucí anonymita**, která je podporovaná využitím právem na ochranu informací.

Další příčinou organizované kriminality je **negativní vztah veřejnosti** ke státu, ke státním orgánům a politickým institucím. Proto se organizovanému zločinu v ČR daří. Stejně tak mu prospívá **nestabilita** ekonomických a politických poměrů, krize a špatné fungování státního aparátu.

Tím, že se po skončení komunistického režimu mohlo opět plně rozvinout soukromé podnikání (**svoboda podnikání**), rozšířily se problémy s daňovými úniky a podvody.

Mezi příčiny organizované kriminality lze zařadit **technické vybavení** zločineckých organizací, které je mnohdy lepší než vybavení PČR. Zločinecké organizace disponují nejmodernějšími telekomunikačními prostředky, dopravními prostředky, výpočetní technikou a zbraněmi.

Došlo k rozsáhlému **propojení a globalizaci finančních sítí a mezinárodních finančních transakcí**, proto se státním orgánům snížila schopnost regulovat a kontrolovat pohyb peněz přes hranice států. Další příčinou organizované kriminality je rozšíření bezhotovostního platebního styku.

Organizovaná kriminalita se mnohdy rozmáhá na základě **rozsáhlé poptávky** po jistých druzích zboží nebo služeb, které nelze získat legální cestou. Jsou to například poptávky po drogách, alkoholu, nekolokovaných cigaretách a pohonných hmotách.

V neposlední řadě je významnou příčinou organizované kriminality **touha po moci, penězích, propojení orgánů činných v trestním řízení s podnikatelskou smetánkou** – nedůsledný boj s korupcí politiků, úřednictva, policie a justice.

Politická situace na Balkáně, v zemích bývalého Sovětského svazu a v zemích tzv. třetího světa.

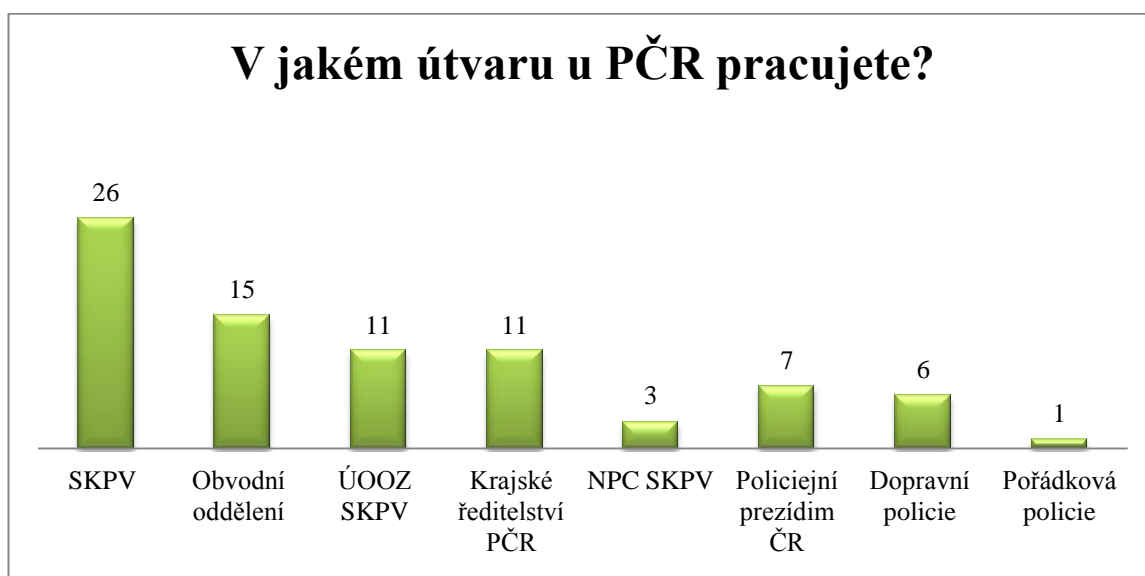
Plná vytíženost orgánů trestního stíhání. Díky **zdlouhavému dokazování** porušení zákona, se prodlužují čekací doby k projednávání dalších trestných činů. A to nahrává kriminalitě jako takové. Některé kauzy se táhnou soudním procesem i několik let, přičemž obvinění jsou z nedostatku důkazů a také z faktu, že si mohou dovolit nejlepší právníky v zemi, vyšetřování na svobodě. Tím pádem mohou řídit své organizace a nadále páchat trestnou činnost. Nezřídka dochází k situaci, že hlavy těchto organizací vycestují ze země do států, kde jim za trestné činy konané v ČR trestní stíhání nehrozí.

6.3 Dotazníkové šetření

Průzkum byl proveden primárně pro potřeby předložené bakalářské práce. Dotazování probíhalo na základě tištěné verze dotazníku, elektronické verze dotazníku a osobního dotazování. Respondenty se stalo 80 policistů ČR. Dotazník byl koncipován jako soubor 6 výstižných otázek.

První otázka je obecná a týká útvarů policistů PČR, ve kterých pracují. Jak již bylo zmíněno, dotazník vyplnilo celkem 80 respondentů, a útvary, ve kterých pracují, jsou uvedené v následujícím grafu.

Graf 1 Útvary PČR, v nichž respondenti pracují

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

Celkem 26 respondentů pracuje u Služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV), 15 respondentů odpovědělo, že pracují u Obvodního oddělení. 11 respondentů pracuje u Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV (ÚOOZ SKPV), stejně tolik respondentů pracuje u Krajského ředitelství PČR, 7 policistů je z Policejního prezidia ČR, 6 z Dopravní policie. Pouze 3 respondenti jsou z Národní protidrogové centrály SKPV (NPC SKPV) a pouze jeden od Pořádkové policie.

Druhá otázka se respondentů dotazuje na to, jestli se jejich útvar setkává s organizovanou kriminalitou.

Graf 2 Počet respondentů, kteří se setkávají s organizovanou kriminalitou

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

62 % dotázaných odpovědělo, že se s organizovanou kriminalitou pracovní shledává. Nejvíce se s organizovanou kriminalitou setkává SKPV, kdy kladně odpovědělo 18 respondentů z 26. Zcela všichni policisté z ÚOOZ SKPV a NPC SKPV odpověděli, že se s organizovanou kriminalitou pracovní setkávají. Naopak respondenti z Dopravní policie se s touto kriminalitou neshledávají vůbec.

Ve třetí otázce měli respondenti uvést, ve kterých oblastech je podle nich organizovaná kriminalita nejaktivnější – tedy měli napsat 3 oblasti organizované kriminality (nejaktivnější, druhá nejaktivnější, třetí nejaktivnější) v přesném pořadí.

Graf 3 Oblasti, ve kterých je organizovaná kriminalita nejaktivnější

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

Podle 40 % respondentů je nejaktivnější oblastí organizovaného zločinu výroba a distribuce OPL. Na druhém místě je pak dle názoru respondentů hospodářská kriminalita, na které se shodlo 46 % respondentů. Třetí nejaktivnější oblastí je podle 31 % respondentů opět hospodářská kriminalita. Z tohoto lze usoudit, že dle mínění respondentů PČR jsou dvě nejaktivnější oblasti organizovaného zločinu, a to výroba a distribuce OPL a hospodářská kriminalita

Jako **nejaktivnější oblasti** organizovaného zločinu uvedli respondenti nejčastěji výrobu a distribuci OPL (32 respondentů) a následně hospodářskou kriminalitu (25 respondentů). Jako další oblasti respondenti napsali krádeže, majetková trestná činnosti, autokriminalita, nelegální migrace, násilná trestná činnost a korupce.

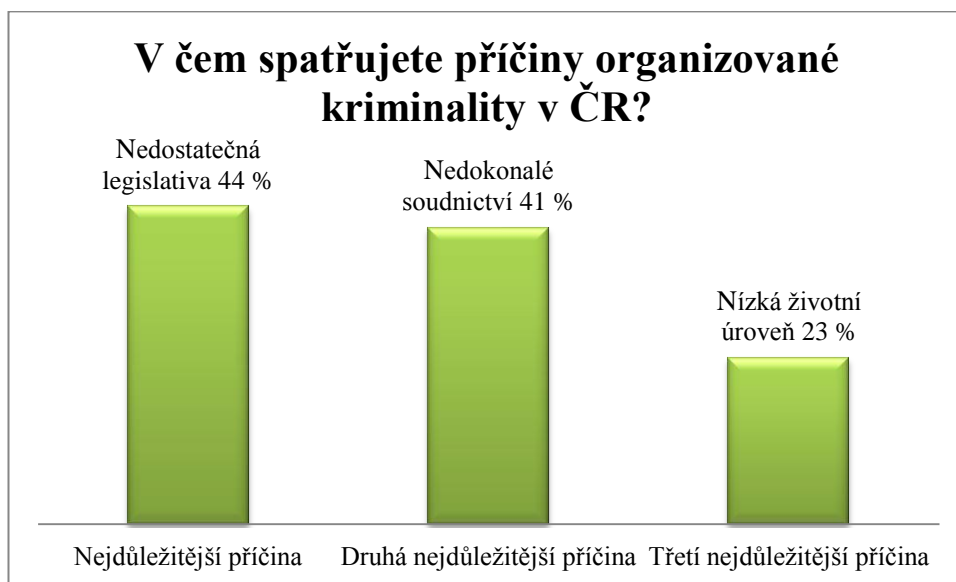
Jako **druhou nejaktivnější oblast** organizovaného zločinu uvedli respondenti nejčastěji hospodářskou kriminalitu (37 respondentů). Mezi dalšími odpověďmi se objevila výroba a distribuce OPL (13 respondentů), obchod s lidmi, krádeže,

autokriminalita, majetková trestná činnost, násilná trestná činnost a počítačová kriminalita.

A jako **třetí nejaktivnější oblast** organizovaného zločinu uvedli respondenti nejčastěji opět hospodářskou kriminalitu (28 respondentů), na ní navazoval obchod s lidmi (23 respondentů) a dále výroba a distribuce OPL, krádeže, násilná trestná činnost, vydírání, a nelegální migrace.

Ve čtvrté otázce uváděli respondenti, v čem spatřují příčiny organizované kriminality v ČR. Policisté měli uvést 3 příčiny (nejdůležitější, druhá nejdůležitější a třetí nejdůležitější) v přesném pořadí.

Graf 4 Příčiny organizované kriminality v ČR dle respondentů

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

44 % respondentů spatřuje jako nejdůležitější příčinu organizované kriminality nedostatečnou legislativu. Téměř stejné procento odpovědí 41 % směřovalo k názoru, že nejdůležitější příčinou je nedokonalé soudnictví. Minimální rozdíl je logický, a to z důvodů vzájemné propojenosti obou oblastí. Na třetím nejvíce zmiňovaném stupni se s 23 % umístila příčina nízká životní úroveň.

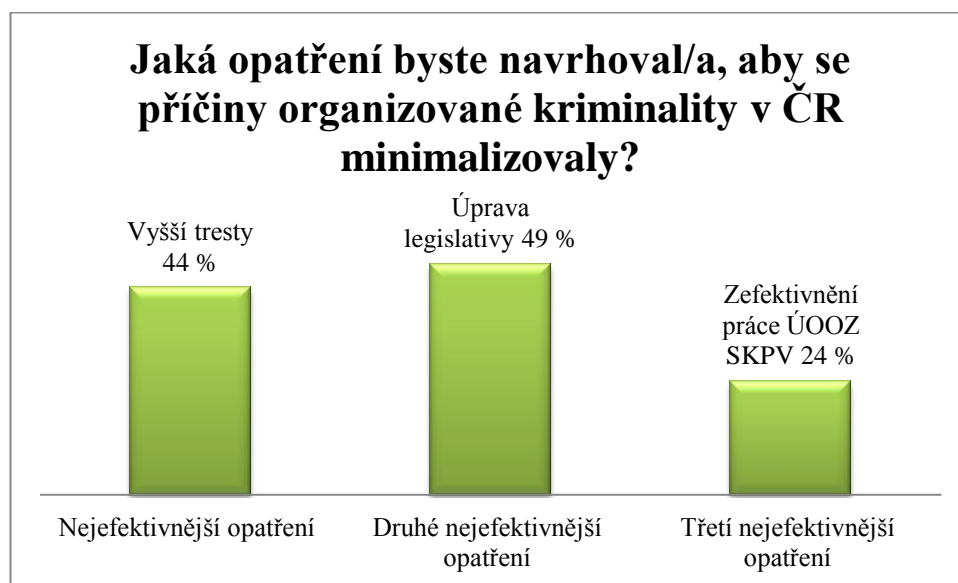
Jako **nejdůležitější příčinu** organizované kriminality uvedli respondenti nedostatečnou legislativu (35 respondentů) a následovala nedokonalost soudnictví (25 respondentů). Jako další příčiny uvedli respondenti politické změny, finanční prospěch, migraci cizinců, otevření hranic, toleranci společnosti a zákonodárců.

Jako **druhou nejdůležitější příčinu** uvedli respondenti nedokonalost soudnictví (33 respondentů), nedostatečnou legislativu (20 respondentů), otevření hranic, vysokou latenci, nedostatečné technické vybavení PČR, toleranci společnosti a zákonodárců, nízké počty policistů, finanční prospěch a nízkou životní úroveň.

A jakou **třetí nejdůležitější příčinu** organizované kriminality spatřují respondenti v nízké životní úrovni (18 respondentů), ve výhodné geografické poloze ČR (12 respondentů), v nedostatečné legislativě, migraci cizinců, otevření hranic a nedokonalosti soudnictví.

Pátá otázka se týká opatření, která by respondenti navrhovali, aby se příčiny organizované kriminality v ČR minimalizovaly. Respondenti měli uvést 3 opatření, která jsou podle nich nejefektivnější, a to v přesném pořadí: nejefektivnější, druhé nejefektivnější a třetí nejefektivnější opatření.

Graf 5 Návrh opatření na minimalizování příčin organizované kriminality

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

Jako nejefektivnější opatření pro snížení organizované kriminality vidí 44 % respondentů v navýšení sankcí a sazeb odnětí svobody. Vyšší tresty zamezí opětovnému rychlému návratu odsouzených k trestné činnosti, a jednak mohou působit preventivně na potenciální kriminální živly. Jako druhé nejefektivnější opatření vidí respondenti v úpravě legislativy, celých 49 %, a to zejména v odkrytí mezer v zákonech, kterých organizovaný zločin často využívá, a díky nimž jsou někteří lidé a některé činnosti

těžko postihnutelné. Třetím nejefektivnějším opatřením je dle 24 % respondentů zefektivnění práce ÚOOZ SKPV.

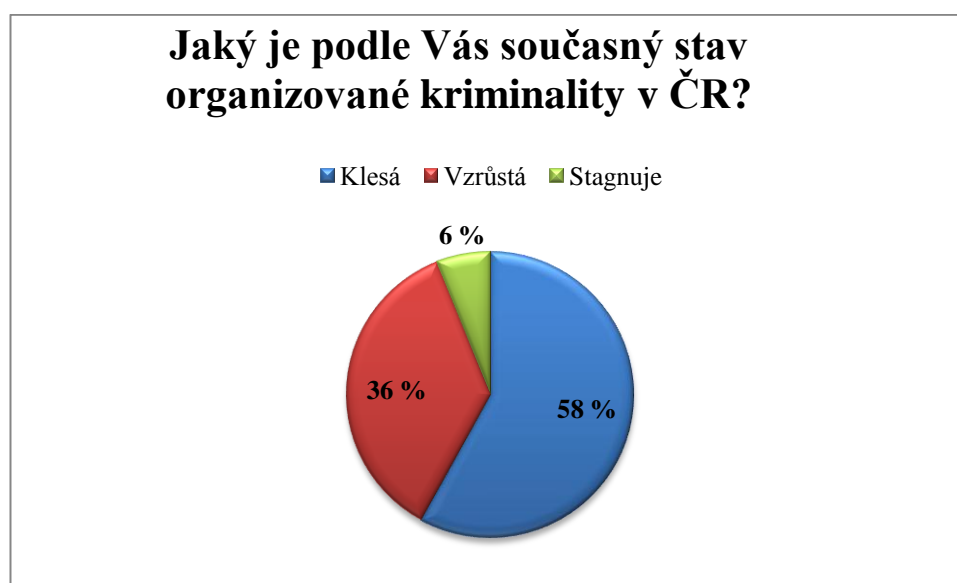
Jako **nejefektivnější opatření** spatřují respondenti ve vyšších trestech (35 respondentů), v úpravě legislativy (19 respondentů), kontrole na hranicích, efektivnějším vyšetřováním a ve zlepšení životní úrovně.

39 respondentů uvedlo, že jako **druhé nejefektivnější opatření** je úprava legislativy, účinný boj s korupcí (13 respondentů), vyšší tresty, modernizace technického vybavení PČR, efektivnější vyšetřování a transparentní výběrová řízení.

Jako **třetí nejefektivnější opatření** pro snížení organizované kriminality uvedli respondenti zefektivnění práce ÚOOZ SKPV (19 respondentů), kontrolu na hranicích (17 respondentů), vyšší pravomoc PČR (12 respondentů), vyšší tresty (12 respondentů), navýšení stavů policistů u ÚOOZ SKPV a úpravu legislativy.

V poslední, šesté otázce, odpovídali respondenti na otázku, zda organizovaná kriminalita klesá nebo vzrůstá.

Graf 6 Současný stav organizované kriminality v ČR dle respondentů

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

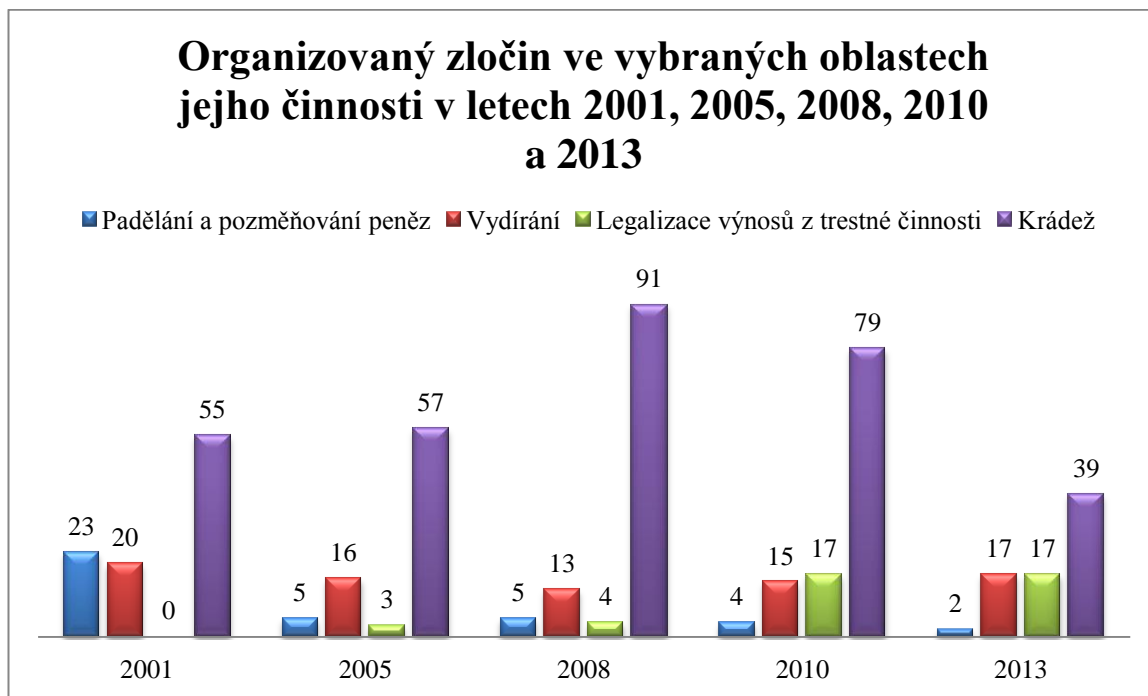
Při hodnocení dat dotazníku byla zjištěna zajímavá skutečnost. Celých 58 % respondentů si myslí, že organizovaná kriminalita v ČR klesá. Naproti tomu 36 % respondentů se domnívá, že organizovaná kriminalita roste a jen 6 % respondentů si myslí, že organizovaná kriminalita stagnuje.

6.4 Zhodnocení současného stavu organizované kriminality v ČR

Problematika organizované kriminality byla konzultována s odpovědnými osobami: s vedoucím územního odboru PČR Písek plk. Mgr. Jiřím Surmou, s kpt. Mgr. Petrou Srnkovou z Policejního prezidia ČR a s plk. Mgr. Pavlem Hantákem z ÚOOZ SKPV.

Pro vyhodnocení současného stavu organizované kriminality v ČR byly Policejním prezidiem ČR poskytnuty interní materiály - statistická data, která se týkají organizované kriminality, k nahlédnutí a k následnému vypracování potřebných dat. Policejním prezidiem ČR byla poskytnuta pouze část vybraných oblastí organizované kriminality, a to padělání a pozměňování peněz, vydírání, legalizace výnosů z trestné činnosti, krádež, nedovolená výroba a držení OPL a jedů, obchodování s lidmi a kuplířství.

Graf 7 Organizovaný zločin ve vybraných oblastech jeho činnosti, 1. část

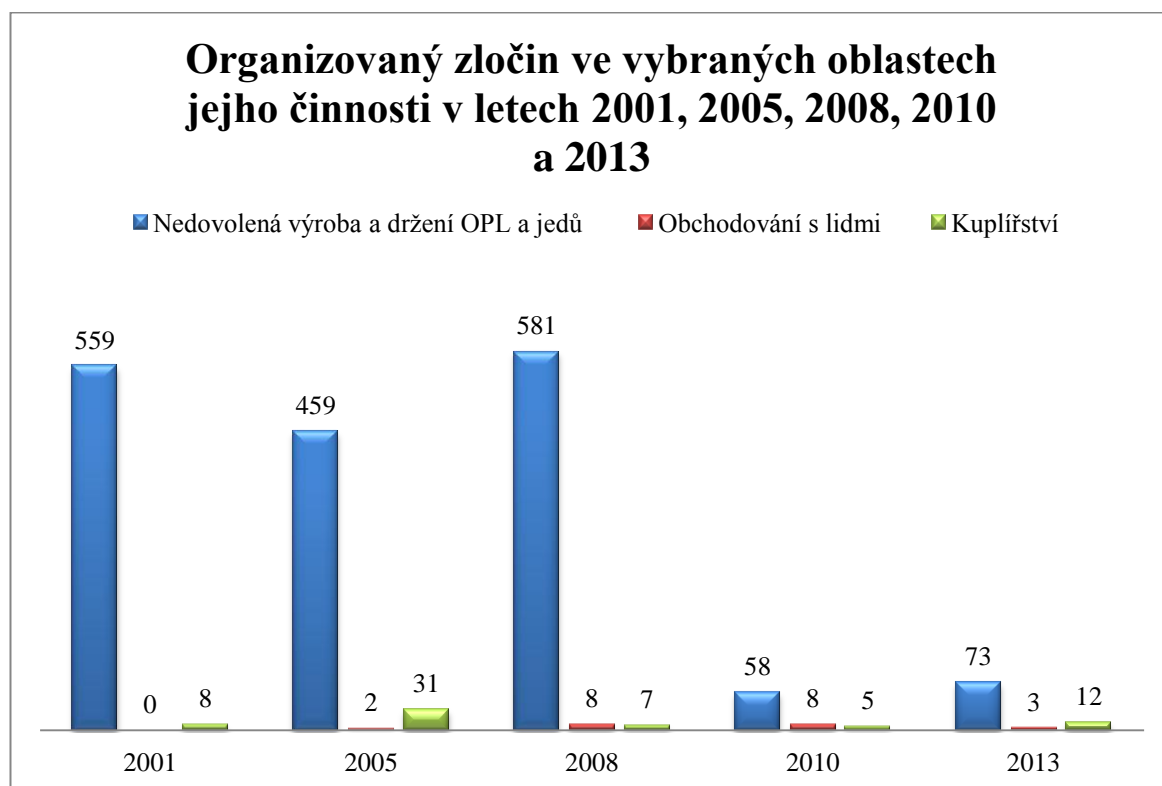

Zdroj: Interní materiál Policejního prezidia ČR.

První část grafu znázorňuje, že trestný čin padělání a pozměňování peněz má v jednotlivých letech směrem k současnosti klesající trend. Na rozdíl od legalizace výnosů z trestné činnosti, která má rostoucí tendenci. Trestné činy vydírání a krádež

mají trend značně kolísavý, je tedy nemožné jednoznačně určit pokles či nárůst směrem k současnosti.

Graf 8 Organizovaný zločin ve vybraných oblastech jeho činnosti, 2. část

Zdroj: Interní materiál Policejního prezidia ČR.

V druhé části grafu je dobře patrný značný pokles v oblasti nedovolené výroby a držení OPL a jedů oproti sledovaným rokům 2001 až 2008. Roky 2010 a 2013 vykazují průměrné snížení o 90 %. Méně pozitivním faktem je nárůst oblasti obchodování s lidmi až do roku 2010, od kterého je již sledován pokles. A také kolísavý stav v oblasti kuplířství, kdy od roku 2005 (zaznamenána poměrně vysoká čísla), došlo k výraznému poklesu v letech 2008 až 2010 směrem k současnosti. Avšak v roce 2013 byl zaznamenán opětovný nárůst.

Souhrnné hodnocení dat získaných z Policejního prezidia ČR a z dotazníkového šetření, která se týkají organizované kriminality

Celková čísla organizované kriminality jsou pro běžného uživatele nedostupná. Policejním prezidiem ČR byla poskytnuta pouze část vybraných oblastí organizované kriminality, a to padělání a pozměňování peněz, vydírání, legalizace výnosů z trestné činnosti, krádež, nedovolená výroba a držení OPL a jedů, obchodování s lidmi a kuplířství. Z těchto důvodů není souhrnné hodnocení současného stavu organizované kriminality reálně uskutečnitelné. Byly hodnoceny vybrané oblasti organizované kriminality v těchto letech: 2001, 2005, 2008, 2010 a 2013.

Reálná čísla skutečně poukazují na fakt, že nejaktivnější oblastí organizované kriminality je výroba a distribuce OPL a jedů, což se shoduje s názorem respondentů v dotazníkovém šetření. Na druhou stranu je potěšující, že je tato oblast v posledních letech významně na ústupu, jak ukazuje graf č. 8, což svědčí především o kvalitní práci orgánů činných v trestním řízení.

6.5 Návrh opatření pro minimalizování organizované kriminality v ČR

Výsledky dotazníkového šetření a analýza statistických dat organizované kriminality přispěly k nalezení a specifikaci vhodných opatření, která by mohla minimalizovat příčiny organizované kriminality na území ČR.

Prevence

Preventivní opatření patří v oblasti organizované kriminality k levnějšímu řešení dané problematiky, stejně tak jako v jiných oblastech.

Prohloubení řešení problematiky organizované kriminality na mezinárodní scéně. Je nutné zapojit se hlouběji do mezinárodní spolupráce (využít tak zkušeností ze sousedních států) a spolupracovat na potírání mezinárodního organizovaného zločinu.

Společenská stabilizace. Je nutné minimalizovat chaos a nestabilní situace, které napomáhají vzniku a prohlubování organizované kriminality.

Růst ekonomiky a ustálení na takové hranici, aby se společnost nacházela v příznivé situaci. Zajištění takových životních podmínek, aby občané, rodiny a podnikatelé nestrádali a udrželi si takovou životní úroveň, která zabezpečí generace současné i budoucí. **Eliminace bídy, snižování nezaměstnanosti, potažmo tvorba pracovních míst, rozumná výše daňového zatížení.**

Eliminace šedé ekonomiky prostřednictvím vyšší efektivnosti státu směrem k občanům a podnikatelům. Dostatečná tvorba zboží, služeb a kapitálu.

Stabilizace politického systému. Žádné vyspělé společnosti na světě neprospívá tak častý přesun politické moci, jako je tomu v ČR. Stabilizace systému by mohla napomoci ke stabilizaci ekonomiky jako takové.

Dostatek finančních prostředků a technického vybavení PČR. Podpora výzkumu organizovaného zločinu a profesionální výcvik jednotek policie tomu odpovídajících. Dostatek finančních prostředků a technické vybavení na nejmodernější úrovni zajistí srovnání kroku s využívanou technikou organizované kriminality.

Dostatečná kapacita orgánů trestního stíhání a zjednodušení dokazovacích procesů. Snižování doby projednávání soudních procesů a dostatečná kapacita orgánů trestního stíhání s výsledkem odsouzení zajistí vyšší množství projednaných trestných činů.

Věcná odpovědnost státních úředníků včetně politiků, policie a ostatních ozbrojených složek. Postihnutelnost i v nejvyšších kruzích působí jako prevence velmi dobře. V současné době díky politickým imunitám je organizovaná kriminalita v těchto kruzích velmi těžko odhalitelná.

Kvůli výhodné geografické poloze ČR je nutné **zvýšení kontrol jak na hranicích, tak ve vnitrozemí státu.** Včasné odhalení nelegálního zboží, pašování lidí a výroby a distribuce drog může způsobit na jedné straně značné škody pro zločinecké organizace, na straně druhé zvýší jejich obavy.

Zlepšení morální hodnoty obyvatelstva. Základem prevence je **výchova společnosti.** Při výchově mládeže, a to od útlého věku, musí být kladen důraz na morální hodnoty společnosti. **Dostatečné vzdělání** pro všechny zajistí teoretický rozhled a otevře další možnosti. **Zajištění životních podmínek** pro děti, aby vyrůstaly v důstojných podmínkách.

Represe

Zejména při nedostatečné prevenci a při jejím selhání nastává jediná možnost nápravy, a to je represe.

Základním prostředkem státu jak sjednat nápravu trestné činnosti je **legislativa a justice**. Je nutné propracovat zpřísnění sankcí za trestné činy, kterých se dopustí zločinecké organizace. Vyšší tresty, pokuty a omezení (jako například zákaz činnosti), přísnější pobyty ve věznicích, omezení možnosti podmíněčného propuštění.

Zpřísnění získání pracovního povolení a povolení k pobytu pro občany třetích zemí a **viditelné postihy prostituce**.

Odstranění korupce politiků, úředníků, justice a policie. Korupce je velmi problematická a těžko odhalitelná kriminální oblast. Bohužel zasahuje do všech stupňů státní správy. Je nutné vytvořit takový systém, který by byl transparentní a tyto nekalé metody eliminoval.

ZÁVĚR

Na základě stanovených cílů byly objasněny hlavní příčiny vzniku organizované kriminality na území ČR. Současný stav organizované kriminality byl nastartován již dávno před rokem 1989, kde hlavními příčinami byly společenská nestabilita a masová migrace lidí, bída a bezvýchoďná situace, sociální dezorientace a šedá ekonomika, v pozdější době i samotný komunistický režim.

K rozvoji organizované kriminality přispěla po roce 1989 také ekonomická transformace. Rychlý přechod na tržní ekonomiku sebou přinesl několik zásadních rozhodnutí, která přispěla k masivnímu tunelování státních podniků a zároveň k navýšení strukturální nezaměstnanosti. A právě vysoký podíl nezaměstnanosti je jednou z podstatných příčin vzniku organizované kriminality v ČR. Stejně tak jako ekonomika, tak i česká legislativa a justice prošly po roce 1989 rychlým vývojem. Tímto faktem vznikaly mezery, kterých se zločinecké organizace naučily využívat. Přispívá k tomu i fakt, že soudy jsou zahlceny jednotlivými případy, a tím se prodlužuje doba trestních řízení. A to nahrává kriminalitě jako takové.

Mezi další významné příčiny současnosti patří změna politického režimu a následný vstup do Evropské unie, který sebou přinesl nejen pozitiva, ale i spoustu negativ. Vstupem do schengenského prostoru a následným otevřením hranic se pašování nelegálního zboží, lidí a drog stalo pro zločinecké organizace jednodušší. Jednou z dalších příčin je neexistence technických překážek obchodu, stejně tak snazší získání pracovních povolení a povolení k pobytu. Další podstatnou příčinou je výhodná geografická poloha ČR. Logicky se náš stát stal transitní zemí.

Na vznik kriminality jako takové, tedy i té organizované, významně působí i sociální složení obyvatelstva, jeho vzdělanost a v neposlední řadě i jeho morální hodnoty. Stejně tak mu prospívá nestabilita ekonomických a politických poměrů, krize a špatné fungování státního aparátu. Organizovaná kriminalita se mnohdy rozmáhá na základě rozsáhlé poptávky po jistých druzích zboží nebo služeb, které nelze získat legální cestou. Jsou to například poptávky po drogách, alkoholu, nekolovaných cigaretách a pohonných hmotách.

Na základě skutečnosti, že byla autorovi poskytnuta jen omezená data k celkové analýze současného stavu, byly vybrány konkrétní oblasti činnosti zločineckých organizací, a ty byly následně hodnoceny. Analýza ukázala, že nejaktivnější oblastí organizované kriminality v ČR je nedovolená výroba a distribuce OPL

a jedů. Tato závažná trestná činnost má však od roku 2010 sestupnou tendenci. Trestné činy vydírání a krádež mají trend značně kolísavý a je tedy nemožné jednoznačně určit pokles či nárůst směrem k současnosti. Analýza poukázala na alarmující stav legalizace výnosů z trestné činnosti, která má značně vzrůstající tendenci.

Následné dotazníkové šetření autorovi bakalářské práce objasnilo veřejné mínění zainteresovaných respondentů. Ti se v nezanedbatelné míře shodli na nejaktivnější oblasti organizované kriminality, kterou je výroba a distribuce OPL a jedů, což od skutečnosti není vzdálené. Jako druhou nejaktivnější oblast označilo vysoké procento respondentů hospodářskou kriminalitu, kterou však v přepočtu na skutečná čísla nebylo prakticky možné reálně zhodnotit, a to z důvodů široké obsáhlosti pojmu hospodářská kriminalita. Jak bylo zmíněno výše – nebyla poskytnuta celá databáze trestných činů, kterých se organizované skupiny dopustily. Respondenti na změnu výše zmíněného stavu navrhují tato opatření: navýšení sankcí a sazeb odnětí svobody, úpravu legislativy a zefektivnění práce ÚOOZ SKPV.

Výsledky dotazníkového šetření a analýzy statistických dat organizované kriminality přispěly autorovi práce k nalezení a specifikaci vhodných opatření, která by mohla odstranit nebo minimalizovat příčiny organizované kriminality na území ČR. Jedná se zejména o preventivní opatření, ve kterých je možnost hlubší nápravy společnosti prostřednictvím vícero nástrojů. Ta jsou však dlouhodobá, a proto se projeví až za delší časové období. Oproti tomu se nabízí represivní opatření, která mohou dosahovat výsledků za podstatně kratší časový úsek, ale z dlouhodobého hlediska situaci plně nevyřeší.

Hlavní cíl bakalářské práce analyzovat příčiny organizované kriminality v ČR se autorovi podařilo zcela naplnit. Dílčí cíle bakalářské práce se povedlo naplnit do dostatečné míry. Problematická fáze nastala u hodnocení současného stavu organizované kriminality, kdy byly ve spolupráci s Policejním prezidiem ČR poskytnuty nikoliv celkové, ale pouze částečné statistiky. A tedy i hodnocení současného stavu bylo provedeno pouze ve vybraných trestných činech. Další dílčí cíle (objasnění organizované kriminality v obecné rovině a návrh opatření a doporučení) byly splněny v plném rozsahu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

- [1] ABADINSKY, H. *Organized Crime*. 3rd ed. Chicago : Nelson-Hall, 1991. 569 s. ISBN 0-8304-1223-9.
- [2] CEJP, M., BALOUN, V. *Organizovaný zločin v České republice III*. 1. vyd. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. 177 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-7338-027-7.
- [3] HRABÁLEK, M. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. 1. vyd. Editor Josef Smolík, Tomáš Šmíd, Vladimír Vaďura. Brno : Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007. 204 s. ISBN 978-80-210-4438-8.
- [4] KARABEC, Z. *Účinnost právních nástrojů proti organizované kriminalitě (použití agenta)*. 1. vyd. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 89 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-099-1.
- [5] NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy*. Praha : Eurounion, 2003. 390 s. ISBN 80-7317-026-4.
- [6] NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha : ASPI Publishing, 2004. 451 s. ISBN 80-7357-026-2.
- [7] NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. 1. vyd. Praha : Themis, 2003. 407 s. ISBN 80-7312-018-6.
- [8] SCHEINOST, M. a kol. *Výzkum cizích státních příslušníků v českých věznicích*. 1. vyd. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. 131 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-7338-025-0.
- [9] SCHEINOST, M., DIBLÍKOVÁ, S. *Zločinné spolčení – právní rámec, definice, postih, pachatelé*. Praha : MVČR, 2009. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 27 s. ISSN 1210-9150.
- [10] SCHEINOST, M. *Dokumenty OSN ke korupci a organizovanému zločinu: Úmluva OSN proti korupci, Protokol proti nezákonné výrobě střelných zbraní, jejich částí a součástí a munice i proti nezákonnému obchodu s nimi, doplňující Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu*. 1. vyd. Praha :

- Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. 67 s. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-066-3.
- [11] SCHEINOST, M. *Konvence OSN a další dokumenty k organizovanému zločinu*. 1. vyd. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. 114 s. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-86008-91-6.
- [12] SOUTHWELL, D. *Historie organizovaného zločinu. Pravdivý příběh o tajemství dnešního podsvětí*. 1. vyd. Praha : Fortuna Libri, 2009. 224 s. ISBN 978-80-7321-466-1.
- [13] SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice : Vysoká škola Evropských a regionálních studií, o.p.s., 2009. 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2.
- [14] SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice : Vysoká škola Evropských a regionálních studií, o.p.s., 2010. 174 s. ISBN 978-80-86708-21-8.
- [15] SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 290 s. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-389-6.
- [16] TRÁVNÍČKOVÁ, I., ZEMAN, P. *Kriminální kariéra pachatelů drogové kriminality*. 1. vyd. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 117 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-101-1.

Elektronické zdroje

- [17] Organizovaný zločin. *Wikipedie* [online]. 2013 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Organizovan%C3%BD_zlo%C4%8Din.
- [18] Co je organizovaný zločin. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-11-1]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>.
- [19] Bossům ruské mafie se v Česku už tak dobře NEDAŘÍ. *Super* [online]. 2001 [cit. 2013-11-1]. Dostupné z WWW: <http://www.slidil.cz/super/clanek.php?id=7723>.

- [20] Semjon Mogilevič. *Wikipedie* [online]. 2013 [cit. 2013-10-28]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Semjon_Mogilevi%C4%8D>.
- [21] Brněnské podsvětí ovládají ukrajinské gangy. *Policista.cz* [online]. [cit. 2013-10-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.policista.cz/clanky/reportaz/brnenske-podsveti-ovladajiukrajinske-gangy-384/>>.
- [22] NĚMEC, M. Ruskojazyčný organizovaný zločin na území České republiky. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/018%20%20NEMEC%20%20Ruskojazycny%20OZ%20v%20CR%20jazykovo%20upraveny.pdf>>.
- [23] Organizovaná kriminalita. *Vsetín* [online]. [cit. 2013-10-28]. Dostupné z WWW: <http://www.mestovsetin.cz/bezpeci/brevir/static/dokumenty/prestupky_a_trestne_ciny/organizovana_kriminalitadva.htm>.
- [24] Organizovaný zločin. *Hodonín* [online]. [cit. 2013-10-28]. Dostupné z WWW: <http://www.hodonin.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=95:organizovany-zloin&catid=6:prevence&Itemid=43>.
- [25] *Organizovaná kriminalita*. [online]. [cit. 2013-12-1]. Dostupné z WWW: <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Ai9FWkAdxpMJ:hada ti.majls.info/III.%2520semestr%2520povinne%2520predmety/Kriminologie/U%25E8ebnice%25202009/Kriminologie%25202009/14.%2520Organizovan%25E1%2520kriminalita.doc+t%C5%99%C3%ADstup%C5%88ov%C3%A9+organiz a%C4%8Dn%C3%AD+uspoo%C5%99%C3%A1d%C3%A1n%C3%AD+-+organizovan%C3%A1+kriminalita&hl=cs&gl=cz>>.
- [26] *Kriminologie*. [online]. [cit. 2013-12-1]. Dostupné z WWW: <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Is0kOnZ9fiAJ:pravo.w z.cz/vyb/data/kriminologie.rtf+Typologie+zlo%C4%8Dineck%C3%BDch+orga nizac%C3%AD&cd=10&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>.
- [27] Skimming. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-12-1]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/skimming.aspx>>.

- [28] NOVOTNÝ, P. „Arcimafián“ Mogilevič je na svobodě. Slíbil, že neuteče. *iDNES.cz* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/arcimafianmogilevicjenasvobodeslibilzeneutecefyo/zahranicni.aspx?c=A090728_101452_zahranicni_ad>.
- [29] MACH, V. Komunistická strana Československa (KSČ). *TOTALITA.cz* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/s_ksc.php>.
- [30] NOVÝ, P. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <<http://tema.novinky.cz/utvar-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu>>.
- [31] CHMELÍK, J. Organizovaný zločin. *Aplikované právo* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/82.pdf>>.
- [32] ZEMAN, Š. Kriminologické vymedzenie organizovanej kriminality. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/014%20%20ZEMAN%20%20Kriminologick%C3%A9%20vymedzenie%20organizovanej%20kriminality%20-%20definit%C3%ADva.pdf>>.
- [33] SVATOŠ, R. Organizovaná kriminalita v České republice a Slovenské republice. *Akademia policajného zboru* [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/008%20%20SVATO%C5%A0%20%20Organizovan%C3%A1%20kriminalita%20%20C4%8Cesk%C3%A1%20republika%20v%20Slovensk%C3%A1%20republika.pdf>>.
- [34] Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV. *Policie České republiky*. [online]. [cit. 2013-3-5]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu-skpv-199737.aspx>>.
- [35] Bezpečnostní hrozby. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. [cit. 2013-3-5]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost-a-prevence-bezpecnostni-hrozby.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.
- [36] Organizační struktura ÚOOZ SKPV. *Policie České republiky*. [online]. [cit. 2013-3-5]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/organizacni-struktura-uooz-skpv.aspx>>.

- [37] Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV. *Portalpraha.cz* [online]. [cit. 2013-3-5]. Dostupné z WWW: <http://www.portalpraha.cz/utvar-odhalovani-korupce-a-financni-kriminality-skp/>.
- [38] Národní protidrogová centrála. *Nebezpečné léky.cz* [online]. [cit. 2013-3-5]. Dostupné z WWW: <http://www.nebezpecneleky.cz/narodni-protidrogova-centrala>.
- [39] Útvar speciálních činností SKPV. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-3-5]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/utvar-specialnich-cinnosti-skp-utvar-specialnich-cinnosti-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani.aspx>.
- [40] Útvar zvláštních činností SKPV. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2013-3-5]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/utvar-zvlastnich-cinnosti-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani-716842.aspx>.

Legislativní dokumenty

- [41] ČESKO. VLÁDÁ ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 598 o Koncepti boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost-a-prevence-bezpecnostni-hrozby.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.
- [42] ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In : *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 011. Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/>.
- [43] ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In : *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1961, částka 066. Dostupné z WWW: http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/.

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
NPC SKPV	Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování
OPL	Omamné a psychotropní látky
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
SSSR	Sovětský svaz
TŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
TZk	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
ÚOKFK SKPV	Útvar odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování
ÚOOZ SKPV	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování
(ÚZČ)	Útvar zvláštních činností

SEZNAM PŘÍLOH

<i>Příloha 1</i>	Dotazník	s. 69
------------------	----------	-------

SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

<i>Tabulka 1</i>	Zapojení zločineckých skupin do jednotlivých trestných činností a celkové zisky dle odhadů příslušných útvarů Policie České republiky	s. 27
<i>Obrázek 1</i>	Organizační struktura ÚOOZ SKPV	s. 40
<i>Graf 1</i>	Útvary PČR, v nichž respondenti pracují	s. 49
<i>Graf 2</i>	Počet respondentů, kteří se setkávají s organizovanou kriminalitou	s. 50
<i>Graf 3</i>	Oblasti, ve kterých je organizovaná kriminalita nejaktivnější	s. 51
<i>Graf 4</i>	Příčiny organizované kriminality v ČR dle respondentů	s. 52

<i>Graf 5</i>	Návrh opatření na minimalizování příčin organizované kriminality	s. 53
<i>Graf 6</i>	Současný stav organizované kriminality v ČR dle respondentů	s. 54
<i>Graf 7</i>	Organizovaný zločin ve vybraných oblastech jeho činnosti, 1. část	s. 55
<i>Graf 8</i>	Organizovaný zločin ve vybraných oblastech jeho činnosti, 2. část	s. 56

PŘÍLOHY

Příloha 1

Dotazník

1. V jakém útvaru u Policie České republiky pracujete?
2. Setkáváte se pracovníě Vy nebo Váš útvar s organizovanou kriminalitou? Ano, Ne
3. Ve kterých oblastech je organizovaný zločin nejaktivnější? Uveďte tři oblasti v přesném pořadí (nejaktivnější, druhá nejaktivnější, třetí nejaktivnější).
4. V čem spatřujete příčiny organizované kriminality v České republice? Uveďte tři příčiny v přesném pořadí (nejdůležitější, druhá nejdůležitější a třetí nejdůležitější) v přesném pořadí.
5. Jaká opatření byste navrhoval/a, aby se příčiny organizované kriminality v České republice minimalizovaly? Uveďte tři opatření v přesném pořadí (nejefektivnější, druhé nejefektivnější a třetí nejefektivnější opatření).
6. Jaký je podle Vás současný stav organizované kriminality v ČR? Organizovaná kriminalita v České republice spíše klesá nebo vzrůstá?